

VZNESENÉ PRIPOMIENKY V RÁMCI MEDZIREZORTNÉHO PRIPOMIENKOVÉHO KONANIA

Program starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránený areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homol'a, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033

Počet vznesených pripomienok, z toho zásadných

49 / 24

Subjekt	Pripomienka	Typ	A/ČA/N	
MDSR	str. 70, Zásady manažmentu/starostlivosti v EFP 7.5 žiadame nahradiť slová „bežné údržby ciest, železníc a stavieb“ slovami „údržba ciest x), železníc y) a stavieb“. Poznámka pod čiarou k odkazu x) znie: „podľa zákona 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)“. Poznámka pod čiarou k odkazu y) znie: „podľa zákona 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov“.	O	ČA	Upravené podľa pripomienky, avšak nie do poznámky pod čiarou, ale priamo do textu (aktuálne na str. 71) nasledovne: „podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, resp. podľa zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov“.
MFSR	doložke vybraných vplyvov V doložke vybraných vplyvov je potrebné v bode 9 označiť rozpočtovú zabezpečenosť negatívnych vplyvov predmetného materiálu na rozpočet verejnej správy v súlade s konštatovaním uvedeným v bode 10 „Realizácia opatrení programu starostlivosti predpokladá rozpočtovo zabezpečené vplyvy na rozpočet verejnej správy, ...“, ako aj v súlade s vypracovanou analýzou vplyvov na rozpočet verejnej správy, z ktorej vyplýva, že všetky negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy vyplývajúce z materiálu budú plne zabezpečené v rámci schválených limitov rozpočtu kapitol MŽP SR, MŠVVM SR a MPRV SR (PPA) a rozpočtu Environmentálneho fondu na príslušné rozpočtové roky.	O	A	Upravené podľa pripomienky.

MHSR	K Doložke vybraných vplyvov Odporúčame predkladateľovi v bode 13. Doložky, kde sa uvádza Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK, vyznačiť „súhlasné s návrhom na dopracovanie“ namiesto „súhlasné“. Odôvodnenie: Stanovisko Komisie pod č. 117/2024 z 1.7.2024 k predmetnému materiálu bolo vydané ako „súhlasné s návrhom na dopracovanie“	O	A	Upravené podľa pripomienky.
MPRVS	Analýza vplyvov 26. K materiálu analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu – požadujeme uviesť podrobnejšie, o aké zdroje financovania zo strany Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky sa jedná [Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027 (ďalej len „SP SPP“), resp. iné zdroje]. V prípade financovania zo zdrojov SP SPP uviesť aj intervencie, s ktorých podporou sa v analýze vplyvov na rozpočet počíta. Vo vlastnom dokumente Program starostlivosti – Muránska planina sa spomína len podpora prostredníctvom operácie ochrana poloprirodných a prírodných biotopov tráv SP SPP + jej kombinácie s inými plošnými intervenciami rozvoja vidieka. Taktiež požadujeme do analýzy vplyvov na rozpočet (pod tabuľku č. 1/A) uviesť aj zdroje údajov.	O	A	V analýze vplyvov na rozpočet bolo doplnené, že v prípade financovania opatrení z kapitoly MPRV SR sa predpokladajú len zdroje SP SPP a rovnako budú doplnené zoznamy intervencií v rámci SP SPP, ako aj zdroje údajov. Okrem toho Správa NP Muránska planina vypracovala prílohu 6.12, ktorá reflektuje nielen pripomienku č. 26, ale aj požiadavku Európskej komisie (vznesenú v rámci konania) v jednotlivých programoch starostlivosti uviesť aj posúdenie súladu cieľov a opatrení so SPP. Spôsob vyhodnotenia odkonzultovaný s MPRV SR dňa 11.10.2024.
MPRVS	Čl. 1.3. 1. V časti 1.3. na str. 7 žiadame vypustiť prvú vetu v celom rozsahu a v druhej vete žiadame slová „Tá je definovaná ako“ nahradiť slovami „NP Muránska planina predstavuje“ a na konci prvého odseku žiadame doplniť vetu „NP Muránska planina po zonácii v roku 2022 však z hľadiska cieľového stavu nezodpovedá manažmentovej kategórii chránených území podľa IUCN Národný park - II kategória, nakoľko hlavný cieľ odpovedajúci pre túto manažmentovú kategóriu chránených území IUCN sa nevzťahuje na najmenej tri štvrtiny chráneného územia – pravidlo 75 %.“ Odôvodnenie: Hlavný cieľ manažmentovej kategórie chránených území podľa IUCN Národný	Z	ČA	Na rokovaní 23.10.2024 bolo dohodnuté, že z vety „NP Muránska planina po zonácii v r. 2022 z hľadiska cieľového stavu zodpovedá manažmentovej kategórii chránených území podľa IUCN Národný park – kategória II“ bude vypustený text „po zonácii v r. 2022“. Rozpor odstránený. K uvedenému MŽP SR uvádza, že podľa Príručky k pridelovaniu manažmentových kategórií chránených

	park - II kategória je uplatňovanie hlavného cieľa definovanú pre túto manažmentovú kategóriu chránených území IUCN je, že tento sa má uplatňovať na najmenej troch štvrtinách chráneného územia. Vychádzajúc z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 278/2022 Z. z. ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo je zrejmé, že z hľadiska cieľového stavu sa predpokladá splnenie tejto požiadavky len na výmere 67,6 % (12 523,72 ha) z celkovej výmery národného parku (18 516,05 ha) po preradení podzóny B1 (1 157,80 ha) a B2 (3 743,72 ha) do zóny A (v súčasnej dobe 7 621,94 ha) v časovom horizonte roku 2051. Zároveň podotýkame, že samotný predkladateľ pri predložení návrhu vyššie uvedeného všeobecne záväzného právneho predpisu konštatoval, že preradeniu územia podzóny B1 (k 1.1.2031) a podzóny B2 (k 1.1.2051) do zóny A bude predchádzať prehodnotenie stavu území v podzónach B1 a B2 z hľadiska splnenia podmienok na ich preradenie do zóny A. V konečnom dôsledku však ani v prípade ich kompletného preradenia, teda v cieľovom stave podľa vyššie uvedeného všeobecne záväzného právneho predpisu nebude splnené pravidlo IUCN t.j. hlavný cieľ sa nebude uplatňovať na najmenej troch štvrtinách chráneného územia.			území podľa IUCN (ŠOP SR, december 2014; http://www.sopsr.sk/dokumenty/chu.pdf) v kapitole 3.3.1 „voľba kategórie chráneného územia podľa IUCN sa primárne vykonáva s ohľadom na cieľ manažmentu, to znamená, že sa vzťahuje viac na ciele starostlivosti než na súčasný stav územia. Ak chránené územie neplní svoj cieľ, nemala by sa tým ospravedlňovať následná zmena kategórie (ale naopak by sa malo zvýšiť úsilie na zabezpečenie manažmentu)“.
MPRVS	Čl. 1.4. 2. V tabuľkách č. 5,6,8,10,12 a 14 odporúčame slovo „užívateľ/užívateľia“ nahradiť slovami obhospodarovateľ lesa/obhospodarovateľia lesa. Odôvodnenie: V predmetných tabuľkách predkladateľ uvádza vzťah subjektov k lesným pozemkom podľa jednotiek priestorového rozdelenia lesov. Podľa zákona o lesoch sa v týchto prípadoch uvádza termín v zmysle pripomienky.	O	A	Upravené v uvedených tabuľkách, aj súvisiacom texte.
MPRVS	Čl. 2.3. 3. V časti 2.3. žiadame doplniť medzi faktory ovplyvňujúce stav predmetu ochrany negatívne dopady klimatickej zmeny. Odôvodnenie: Negatívne dopady v dôsledku prejavov klimatickej zmeny sú rozhodujúcim faktorom ovplyvňujúcim hydrogeologické,	Z	A	V kapitole 2.3 je na koniec podkapitoly „Faktory ovplyvňujúce stav lesných biotopov“ doplnený nový odsek: „Z pozorovaných klimatických dát je zrejmé, že dochádza

	pedologické a klimatické faktory lesného prostredia a zmenu stanovištných pomerov na lesných pozemkoch do takej miery, že ovplyvňujú stabilitu a odolnostný potenciál lesov ako aj schopnosť ekosystémov existovať v nových zmenených podmienkach.		k zvyšovaniu počtu aj intenzity extrémnych klimatických javov. Vo svete boli v posledných desaťročiach pozorované viaceré dopady zmeny klímy (tzv. recentných zmien klímy) na lesné ekosystémy, ako napríklad posun hornej hranice lesa, zmena produkcie dreva, zvýšená mortalita stromov v dôsledku sucha, zvýšenie frekvencie lesných požiarov, šírenie invázných nepôvodných druhov, patogénnych a iných organizmov šíriacich sa v nadväznosti na klimatické zmeny/oteplenie. Napriek tomu, že mnohé z týchto javov na Slovensku doposiaľ skúmané neboli, je potrebné prípady dokumentované v iných oblastiach považovať za analógiu, a obdobný vývoj očakávať aj u nás. Reakcie lesných ekosystémov na zmenu klímy sú značne komplexné a obtiažne je ich predpovedať. Dôvodom je rôzna citlivosť jednotlivých zložiek lesného ekosystému (dreviny, prízemná vegetácia, autochtónni a introdukovaní škodcovia, pôdne prostredie, hydrologický cyklus porastov a pod.) na zmenu klímy, čo značne komplikuje projekcie vývoja celého ekosystému. Hodnotenie dopadov zmeny klímy na produkciu lesa (ako aj ďalšie funkcie ako ukladanie uhlíka, udržiavanie biodiverzity, či ovplyvňovanie vodného režimu krajiny) nie je možné hodnotiť na základe jednoduchých úvah, ale je potrebné využiť komplexné nástroje modelovania vývoja lesa. Za kľúčový nástroj adaptácie lesov na zmenu klímy je potrebné považovať postupnú zmenu drevinového zloženia. Dôsledkom zmeny klímy môže byť jednak zníženie produkcie lesa vplyvom sucha, ako aj jej zvýšenie vplyvom predĺženia vegetačnej sezóny, či rýchlejšieho rozkladu organickej hmoty a následnej vyššej dostupnosti živín. V prípade lesných ekosystémov sú dopady zmeny klímy závažnejšie, v porovnaní s
--	---	--	--

				poľnohospodárstvom, pretože adaptačné opatrenia nie je možné vyvíjať a aplikovať rýchlosťou primeranou rýchlosti zmeny klímy“. Zároveň je na záver podkapitoly „Faktory ovplyvňujúce stav nelesných biotopov“ doplnená veta „Ako je uvedené vyššie, nelesné biotopy sú ovplyvňované aj zmenou klimatických podmienok“. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 2.3. 4. V časti 2.3 na konci str. 45 žiadame vypustiť vetu „Veľmi nevhodnými (z hľadiska zachovania lesných ekosystémov) lesohospodárskymi spôsobmi v NP Muránska planina nedávnej minulosti boli nešetrné obnovné alebo náhodné ťažby, pri ktorých bola odstránená značná časť zásoby porastov bez ponechania stromov na dožitie a hrubého mŕtveho dreva.“. Odôvodnenie: Predkladateľ poukazuje na „nešetrné obnovné a náhodné ťažby“, pričom však nie je zrejmé, čo pod termínom „nešetrné“ chápe. Ak poukazuje na odčerpávanie zásob, tak je zrejmé, že toto je a bolo jednoznačne a presne stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi o lesoch a zároveň boli stanovované v lesných hospodárskych plánoch resp. programoch starostlivosti o lesy. Je viac ako zrejmé, že dlhodobo sa nevyužíva produkčný potenciál lesov a ťažba nedosahuje hodnoty priemerného bežného prírastku, takže tvrdenie o nešetrnom odčerpávaní zásob je nesprávne. Zároveň predkladateľ poukazuje na absenciu „hrubého mŕtveho dreva“, čo považujeme za nepodložené fakty, založené na pocitoch a ničom nepodložených domnienkach autora, ktoré nerešpektujú verifikované údaje o objeme ponechaného mŕtveho dreva v porastoch.	Z	ČA	Predmetná veta bola upravená nasledovne: „V niektorých častiach NP Muránska planina boli minulosti realizované obnovné alebo náhodné ťažby, pri ktorých bola odstránená významná časť drevnej zásoby porastov, a to bez ponechania stromov na dožitie a hrubého mŕtveho dreva. Také ťažby sa následne prejavili v zhoršení stanovištných/ekologických podmienok pre rôzne druhy rastlín a živočíchov naviazaných na staré lesy (nad 100 rokov)“. Odôvodnenie, vysvetlenie/konštatovanie: Pri odstránení významnej časti drevnej zásoby porastov, a to bez ponechania stromov na dožitie a hrubého mŕtveho dreva, sa menia/znižujú ekologické podmienky, vrátane stanovištných podmienok, v lesných porastoch, ktoré sú dôležité z hľadiska existencie rôznych/vzácných druhov rastlín a živočíchov (predmetov ochrany) naviazaných na lesný ekosystém (v rubnej dobe). Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.

MPRVSR	Čl. 2.3. 5. V časti 2.3 na str. 46 druhom odseku poslednej vete žiadame vypustiť slová „pričom skôr či neskôr môžu byť/budú tieto lesné porasty zasiahnuté plánovanými lesohospodárskymi (napr. obnovnými) opatreniami, pričom im takto môže hroziť zhoršenie priaznivého stavu (a výrazné zhoršenie ich prírodovednej hodnoty)či ich úbytok“. Odôvodnenie: Predkladateľ uplatňuje konštatáciu ničím nepodložených tvrdení, čo významne znižuje úroveň dokumentu charakteru programu starostlivosti. Vychádzajúc z právnej úpravy o lesoch a právnej úpravy ochrany prírody je predsa zrejmé, že pri plánovitom hospodárení v lesoch, konkrétne v procese jeho tvorby, majú nezastupiteľnú úlohu orgány ochrany prírody práve s cieľom, aby sa predišlo k zhoršovaniu stavu ochrany predmetu ochrany. Predkladateľ uvádzanými tvrdeniami popiera úlohu subjektov ochrany prírody a zároveň vyvoláva mylnú predstavu o hospodárení v lesoch a plánovaní manažmentu lesov, nakoľko práve dotknuté orgány ochrany prírody sú tými subjektami, ktoré v procese tvorby a schvaľovania majú predkladať požiadavky a v konečnom dôsledku posudzujú opatrenia PSL z hľadiska ich možného vplyvu na stav predmetu ochrany.	Z	ČA	Predmetný text bol nahradený textom: „Tieto lesné porasty je potrebné „podchytiť“ v procese tvorby hospodárenia v lesoch (pri vypracovaní nových PSL) a navrhnúť v nich opatrenia na zabezpečenie priaznivého stavu predmetu ochrany.“ Odôvodnenie: Vyššie uvedená upravená veta je v súlade s odôvodnením MPRVSR – konkrétne s konštatovaním, že „dotknuté orgány ochrany prírody sú tými subjektami, ktoré v procese tvorby a schvaľovania majú predkladať požiadavky a v konečnom dôsledku posudzujú opatrenia PSL z hľadiska ich možného vplyvu na stav predmetu ochrany“). Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 2.3. 6. V časti 2.3. na str. 46 piatom odseku riešiacom sprístupňovanie lesov žiadame túto časť prepracovať v celom rozsahu v zmysle odôvodnenia. Odôvodnenie: Sprístupňovanie lesov je podmienkou racionálneho manažmentu lesov, ak je vykonávané v súlade s požiadavkami minimalizujúcimi potenciálne negatíva. Zásadne nesúhlasíme s konštatovaním predkladateľa v tomto odseku riešiacom o. i. aj problematiku približovania, ochrany prirodzeného zmladenia a pod. Ak si v týchto súvislostiach uvedomíme zodpovednosť správcov lesných pozemkov štátu a obhospodarovateľov lesov na území NP, ktorí musia uplatňovať prírode blízke hospodárenie v lesoch, uvedomujúc si sprístupnenie lesov ak jednu z rozhodujúcich podmienok takéhoto hospodárenia je odmietanie správneho	Z	A	Text upravený nasledovne: „Súčasťou problematiky lesnej ťažby je aj sprístupňovanie lesov a výstavba, resp. údržba lesnej cestnej siete. Pri trasovaní a výstavbe lesných ciest je potrebné dôsledne zohľadniť zraniteľnosť prostredia, keďže touto činnosťou dochádza k otvoreniu a drenážovaniu svahov a následnému vplyvu na odtokové pomery, vrátane zvyšovania odtoku. Pri následnom približovaní dreva je potrebné minimalizovať poškodenie už existujúceho prirodzeného zmladenia, pramenísk či korýt tokov.“

	spristupnenia lesov nástrojom neumožňujúcim takéto správanie sa.			Znenie potvrdené na rozporovom rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 2.3. str. 47 štvrtý odsek 8. V časti 2.3 na str. 47 štvrtom odseku prvej vete žiadame vypustiť slovo „spravidla“. Odôvodnenie: Prikrmovanie zveri, ak sa vykonáva v súlade so všetkými pravidlami a v súlade s právnou úpravou, nemôže byť zdrojom šírenia inváznych a nepôvodných druhov. Z uvedeného dôvodu použitie slova „spravidla“ poukazuje na to, že vždy pri tejto činnosti dochádza k rozširovaniu inváznych a nepôvodných druhov, s čím zásadne nesúhlasíme.	Z	A	V texte bol výraz „spravidla“ vypustený a nahradený slovom „môže“. Predmetná veta bola preformulovaná v zmysle, že znie nasledovne: „Negatívnym prvkom, ktorý sa negatívne prejavuje na druhovom zložení nelesných spoločenstiev, je prikrmovanie lesnej zveri jadrovými krmivami (na krmoviskách, vнадiskách, pri posedoch, na políčkach pre zver), ako aj pestovanie obilnín v políčkach pre zver, pri ktorom môže dochádzať k rozširovaniu inváznych a nepôvodných druhov rastlín do územia a do priľahlých nelesných (lúčnych a pasienkových) spoločenstiev“. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 2.3. strana 47 7. V časti 2.3 na str. 47 treťom odseku žiadame v prvej vete, druhom riadku vypustiť slová „lesohospodárska činnosť – konkrétne“. Odôvodnenie: Lesné hospodárstvo, vrátane obnovy lesa a zalesňovanie sa uplatňuje len na lesných pozemkoch. Predkladateľ v nesprávnej domnienka považuje zalesňovania iných pozemkov ako lesných (napr. trvalé trávne pozemky a pod.) za „lesohospodársku činnosť“, čo potvrdzuje nedostatočnú znalosť problematiky, ktorú hodnotí. Z textu, ktorý nasleduje v tejto časti je jednoznačne zrejmé, že sa nejedná o lesohospodársku činnosť.	Z	A	Text „lesohospodárska činnosť – konkrétne“ odstránený. Rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 3.1. str. 53 11. V kapitole 3., časti 3.1, poslednú vetu na str. 53 žiadame nahradiť vetou „V horizonte 10 rokov po posúdení stavu ekosystému a jeho prirodzenosti sa prehodnotí preradenie podzóny B1 do zóny A.“. Odôvodnenie: Z aplikačnej praxe vyplýva, že v mnohých prípadoch	Z	ČA	Na rokovaní dňa 23.10. 2024 bolo dohodnuté znenie: „Podzóna B1 má byť v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 278/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo, od 1. januára 2031 preradená do zóny A. Podzóna B1 bude do zóny A preradená po prehodnotení stavu územia. Tým bude

	opatrenia ochrany prírody nemusia viesť k dosiahnutiu požadovaného stavu, v tomto prípade dosiahnutia prirodzeného ekosystému na území podzóny B1 a k možnosti jeho preradenia do zóny A. V tejto súvislosti je o to potrebné brať do úvahy negatívne vplyvy prebiehajúcej klimatickej zmeny a s ňou súvisiace zmeny klimatických, pedologických, hydrologických a ďalších faktorov ovplyvňujúcich stav a vývoj ekosystémov vrátane lesných ekosystémov. Z uvedených dôvodov automatické preradenie zóny B1 do zóny A bez dôsledného posúdenia stavu prirodzenosti ekosystému nie je možné „od stola“ rozhodnúť o tom, že zóna B1 po 10 rokoch bude preradená do zóny A s uplatňovaním ekosystémov určených na samovoľný vývoj.			zaručené, že bude zohľadnené odborné posúdenie stavu navrhovanej zóny“. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 3.1. str. 53 13. V kapitole 3., časti 3.1, na str. 53 štvrtom odseku žiadame poslednú vetu nahradiť vetou „V horizonte 30 rokov po posúdení stavu ekosystému a jeho prirodzenosti sa prehodnotí preradenie podzóny B2 do zóny A.“. Odôvodnenie: Z aplikačnej praxe vyplýva, že v mnohých prípadoch opatrenia ochrany prírody nemusia viesť k dosiahnutiu požadovaného stavu, v tomto prípade dosiahnutia prirodzeného ekosystému na území podzóny B2 a k možnosti jeho automatického preradenia po uplynutí stanovenej doby do zóny A. V tejto súvislosti je o to potrebné brať do úvahy negatívne vplyvy prebiehajúcej klimatickej zmeny a s ňou súvisiace zmeny klimatických, pedologických, hydrologických a ďalších faktorov ovplyvňujúcich stav a vývoj ekosystémov vrátane lesných ekosystémov. Z uvedených dôvodov automatické preradenie zóny B2 do zóny A bez dôsledného posúdenia stavu prirodzenosti ekosystému nie je možné „od stola“ rozhodnúť o tom, že zóna B2 po 30 rokoch bude preradená do zóny A s uplatňovaním ekosystémov určených na samovoľný vývoj.	Z	ČA	Ako v pripomienke MPRV SR č. 11 (upravené v materiáli), t. j. aktuálne znenie potvrdené na rokovaní dňa 23.10.2024, je: „Podzóna B2 má byť v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 278/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo, od 1. januára 2051 preradená do zóny A. Podzóna B2 bude do zóny A preradená po prehodnotení stavu územia. Tým bude zaručené, že bude zohľadnené odborné posúdenie stavu navrhovanej zóny.“ Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 3.1. str. 54 12. V kapitole 3., časti 3.1 na str. 54 prvom odseku v prvej vete	Z	ČA	V texte pre podzóny B1 i B2 bol text doplnený

	žiadame slová „osobitný režim hospodárenia“ nahradiť slovami „prírode blízke hospodárenie v lesoch“. Odôvodnenie: Vychádzajúc z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov v 3. a 4. stupni ochrany prírody je možné uplatňovať iba prírode blízke hospodárenie v lesoch. Predkladateľ však za základný rámec opatrení v lesoch považuje osobitný režim hospodárenia, ktorý môže ale nemusí spĺňať základné princípy prírode blízkeho hospodárenia v lesoch.			nasledovne: „Základný rámec opatrení: prírode blízke hospodárenie v lesoch (PBHL) a v prípade potreby zabezpečenia druhovej ochrany osobitný režim hospodárenia – s cieľom zlepšiť drevinové zloženie a štruktúru porastu na stav, čo najbližší prírodnému lesu (opatrenia realizovať v súlade so zabezpečením priaznivého stavu chránených a/alebo ohrozených druhov, ktoré sa v porastoch vyskytujú) a špecifický manažment v závislosti od potrieb konkrétnych druhov a biotopov (predmetov ochrany).“ Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 3.1. str. 54 14. V kapitole 3., časti 3.1 na str. 54 piatom odseku žiadame v prvej vete žiadame slová „osobitný režim hospodárenia“ nahradiť slovami „prírode blízke hospodárenie v lesoch“. Odôvodnenie: Vychádzajúc z ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov v 3. a 4. stupni ochrany prírody je možné uplatňovať iba prírode blízke hospodárenie v lesoch. Predkladateľ však za základný rámec opatrení v lesoch považuje osobitný režim hospodárenia, ktorý môže ale nemusí spĺňať základné princípy prírode blízkeho hospodárenia v lesoch.	Z	ČA	Ako v pripomienke MPRV SR č. 12 (doplnené v materiáli). Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 3.2. str. 58 17. V kapitole 3.2. na str. 58 v časti „Manažment lesa“ žiadame slová „Manažment lesa“ nahradiť slovami „Manažmentové opatrenia“ alebo v prípade ponechania slovného spojenia žiadame vypustiť štvrtú a piatu odrážku, nakoľko tieto sa netýkajú manažmenta lesa; zároveň v žiadame preformulovať znenie textu vo štvrtej odrážke. Odôvodnenie: Zásady uvedené v tejto časti sa nevzťahujú iba na manažment lesa, ale aj nelesných biotopov. Znenie textu vo štvrtej odrážke je zmätočné a nepresné.	Z	A	Nad štvrtú a piatu odrážku bol doplnený podnadpis „Manažment v nelesných biotopoch“, ktorý je na úrovni podnadpisu „Manažment lesa“, pričom celý text bude nasledovne: „Manažment lesa - Najvyššou prioritou je zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov – ponechanie ekosystémov a biotopov bez zásahu;

				- nevyhnutná údržba existujúcich chodníkov a lesných ciest; - preventívna ochrana budov, dopravnej a energetickej infraštruktúry v pásme širokom na jednu výšku lesného porastu okolo chránených objektov stínkou staticky nestabilných stromov s ich ponechaním v biotope; v prípade bezprostredného ohrozenia života a zdravia človeka podľa § 29 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. je možné odstránený strom vytiahnuť mimo areálu biotopu s ohľadom na čo najmenší zásah do pôdneho a vegetačného krytu; Manažment v nelesných biotopoch - realizácia manažmentových opatrení na častiach vybraných nelesných biotopov, kde dochádza k zhoršovaniu ich stavu – zarastaním sukcesnými drevinami (výrub sukcesných drevín – v rámci bylinnej a krovinnej etáže), dreviny stromovej etáže; výrub predmetných sukcesných drevín), Poznámky: v biotope Ra 1 – breza, osika, smrekovec, smrek; u biotopu Kr 6 – napr. jaseň, lieska); - V odôvodnených prípadoch realizácia ochranných opatrení (redukcia sukcesných drevín) na mikrostaništi výskytu druhu - napr. v prípade, že jedince druhu sú priamo ohrozené zatienením / konkurenciou konkrétnym jedincom (drevinou) a z tohto dôvodu hrozí úhyn chráneného jedinca“. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	Čl. 3.3. 25. Kapitulu 3.3. zosúladiť s uplatnenými zásadnými pripomienkami Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Odôvodnenie: Súlad programu starostlivosti – textovej	Z	A	Opatrenia boli prekontrolované, upravené boli aktivity č. 1.2.1.6, 1.2.1.8 a č. 1.2.12.

	časti a opatrení na dosiahnutie cieľov.			
MPRVSR	operatívny cieľ 5.4. 16. V časti „Dlhodobý cieľ 5“ žiadame vypustiť operatívny cieľ 5.4. alebo požadujeme v tomto operatívnom celi vypustiť slová „Budov Správy NP Muránska planina“. Odôvodnenie: Nie je zrejmé, ako súvisí „zníženie spotreby distribučne dodávanej elektrickej energie a zvýšenie energetickej sebestačnosti budov Správy NP Muránska plania“ s dlhodobým cieľom 5, teda so „zachovaním krajinného rázu územia a jeho estetickú a prírodnej hodnoty“. V prípade, že predkladateľ pod tým rozumie zníženie vzdušných nosičov (vedení) elektrickej energie celého dotknutého územia, považujeme za potrebné toto opatrenie uplatňovať nielen na budovách Správy NP Muránska planina, ale na čo najväčšom počte budov nachádzajúcich v tangovanom území.	Z	N	Text ponechaný, bez špecifikácie, že ide o budovy resp. budovy Správy NP Muránska planina, je nejasný. Na rokovaní 23.10.2024 MPRV SR oznámilo, že ustupuje od zásadnej pripomienky.
MPRVSR	Poľovníctvo str. 59 18. Na str. 59 v časti „Poľovníctvo“ prvom odseku v tretej odrážke žiadame vypustiť slová „na základe určenia podľa § 29 ods. 2“. Odôvodnenie: § 29 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov rieši neplatnosť zákazu činností podľa § 16 ods. 1 zákona o ochrane prírody a nie „vydanie určenia“, ako to predkladateľ uvádza.	Z	A	Predmetný text upravený nasledovne: „- v lokalitách výskytu hlucháňa hôrneho, konkrétne v JPRL 374, 377A, 377B, 377C, 378, 379, 380, 381, 382, 383A, 383B, 383C, 384A, 384B, 385A, 385B, 386A, 387, 391 je možné vykonávať lov a chytanie do živolovných pascí predátory hlucháňa hôrneho, ako je straka obyčajná, sojka obyčajná, kuna lesná a skalná, jazvec lesný, líška hrdzavá a diviak lesný, prípadne aj iné predátory, ak sa preukáže ich negatívny dopad na populáciu hlucháňa) za podmienok stanovených zákonom v súvislosti so záchranou chráneného živočícha“. Súčasne v prvej odrážke predmetného odseku odstránený duplicitne uvedený výraz „loviť zver“. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.

MPRVSR	str. 48 9. V časti „Faktory ovplyvňujúce stav populácií druhov rastlín“ na str. 48 žiadame vypustiť štvrtú vetu v celom rozsahu. Odôvodnenie: Predkladateľ v doterajšom texte materiálu, podobne ako aj v tejto časti, nepriamo „kriminlizuje“ hospodárenie v lesoch a považuje ho za hrobára ochrany prírody, s čím zásadne nesúhlasíme. Nepriamo navádza na myšlienku, že jediným správnym spôsobom manažmentu lesov je „bezzásahovosť“, s čím zásadne nesúhlasíme. Plánovité manažovanie lesov sa na Slovensku uplatňuje stovky rokov a práve vďaka tomu sa lesné biotopy na Slovensku považujú za biotopy s vysokou biodiverzitou. Je pritom zarážajúce, že na mnohých lokalitách práve z dôvodu uplatňovania „nič nerobenia“ došlo k zániku premetu ochrany, čo však v žiadnom prípade nie je považované ochranou prírody za problematické. Za jedinú správnu cestu ochrany prírodoochranných hodnôt Slovenska považujeme spoluprácu s vlastníkmi, správcami a užívateľmi či už lesov alebo iných pozemkov v chránených územiach a nie „kriminlizovanie“ činností súvisiacich s tradičnými formami vidieckeho života. Nadôvažok predkladateľ síce poukazuje na problematiku zmien stanovištných podmienok v dôsledku klimatickej zmeny, čo je z hľadiska nastavenia správnych opatrení rozhodujúce.	Z	ČA	Predmetná veta bola nahradená vetou „Napr. u niektorých druhov typických pre prirodzené lesné spoločenstvá, u ktorých sa za optimálny spôsob starostlivosti považuje ponechanie ich biotopov bez zásahu človeka, (napr. Buxbaumia viridis, Lobaria pulmonaria) sú významným negatívnym faktorom antropogénne vplyvy – najmä ťažba stromov v rubných porastoch. Ich dôsledkom je odstránenie stromov, odstránenie mŕtveho dreva (v prípade suchých stromov) a tým aj odstránenie potenciálneho existenčného substrátu/biotopu a zároveň aj výrazná zmena mikroklimatických podmienok či (neskoršia) zmena hydrologického režimu, chemických a ďalších vlastností pôdy“. Odôvodnenie: Predmetná veta konštatuje a zároveň vysvetľuje ako lesohospodárske opatrenia vplývajú/môžu vplývať na niektoré (konkrétne) druhy rastlín, ktoré sú predmetom ochrany v NP Muránska planina. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	str. 49 10. V časti Faktory ovplyvňujúce stav populácií živočíchov na str. 49 žiadame za „najvýraznejší“ antropický vplyv považovať klimatickú zmenu a jej prejavy a nie obnovnú a náhodnú ťažbu a žiadame v tomto kontexte prepracovať celú časť. Odôvodnenie: Ako k predchádzajúcej pripomienka. Zároveň upozorňujeme na príliš voľné nakladanie s prívlastkami „staré“, „výrazne staršie“, „odlesnené časti“, ktoré evokujú buď subjektívne hodnotenie veku alebo evokujú nesprávnu myšlienku o „odlesňovaní“, pričom v prípade odlesňovania je zrejmé, že jeho spájanie s obnovou lesa a prípadným vznikom holín je zavádzajúce a nesprávne, alebo za účelové uplatňovanie pojmov	Z	ČA	Výraz „odlesnených častí“ bol nahradený výrazom „holín“. Vek starších stromov bol spresnený doplnením slova „relatívne“ ale uvedením do zátvorky „(t. j. lesov spravidla viac ako 80 r.)“. Posledný odsek podkapitoly „Faktory ovplyvňujúce stav populácií“ bol upravený nasledovne: „Vplyvom zmeny klimatických podmienok aj na lokálnej úrovni dochádza k ovplyvňovaniu druhov, viazaných na citlivé biotopy. V tejto súvislosti je potrebné venovať

	poškodzujúcich obhospodarovanie lesov, s čím nesúhlasíme. Len okrajovo, odlesňovaním sa rozumie odstránenie lesného porastu a následné využívanie lesných pozemkov na iné účely – napr. pestovanie kávy, kakaa a iných produktov.			veľkú pozornosť zadržiavaniu vody v krajine a starostlivosti o biotopy viazané na vodu a živočíchy závislé na nich“. V prvom odseku bolo doplnené v úvode „Vzhľadom na prevahu lesných pozemkov patrí..“. Odôvodnenie: Z časti akceptujeme, pričom zmena klímy je v tomto prípade len synergický efekt, keďže vplyvom ťažbových zásahov aj pred prejavom globálnej klimatickej zmeny dochádzalo k ovplyvňovaniu biotopov najmä vzácnych druhov živočíchov viazaných na špecifické podmienky (zánik lesov pralesného charakteru a pod). Preto v tomto prípade neuvádzame klimatickú zmenu ale priamy vplyv človeka. Cieľom je dosiahnuť priaznivý stav vzácnych živočíchov, ktoré potrebujú špecifickejší prístup pri manažmente lesa. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVS	str. 56 operatívny cieľ 1.3. 15. V časti dlhodobý cieľ 1 na str. 56 operatívnom cieli 1.3. žiadame slová „postupmi ekologicky udržateľného lesného hospodárstva“ nahradiť slovami „postupmi prírode blízkeho hospodárenia v lesoch“ a zároveň žiadame vypustiť slová v zátvorke „územie s 1. stupňom v CHVÚ“. Odôvodnenie: Z hľadiska jednoznačnosti a presnosti znenia operatívneho cieľa je potrebné uplatňovať postupy jednoznačne definované všeobecne záväznými právnymi predpismi. Nie je nám známe, ktorý všeobecne záväzný právny predpis definuje, čo sa rozumie pod „postupmi ekologicky udržateľného lesného hospodárstva“. Všeobecne záväzné právne predpisy jednoznačne stanovujú, že v 3. a 4. stupni ochrany prírody sa manažment lesov	Z	ČA	Názov Operatívneho cieľa 1.3 (aj všade inde v dokumente) bol spresnený nasledovne: „Obhospodarovanie lesných ekosystémov podľa zásad trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (zóna C - územie s 3. stupňom ochrany, zóna B - územie so 4. stupňom ochrany v PR Zdychavské skalky, zóna D - územia s 2. stupňom ochrany, územie s 1. stupňom ochrany v časti CHVÚ).“ V poznámke pod čiarou bol doplnený odkaz https://www.forestportal.sk/odborna-sekcia-i/lesnicka-politika-a-legislativa/trvalo-udrzatelne-

	môže zabezpečovať len prírode blízkym hospodárením v lesoch. Zároveň nie je zrejmé, prečo predkladateľ materiálu vyžaduje takýto spôsob manažmentu lesov v 1. stupni ochrany prírody a z uvedeného dôvodu žiadame o vypustenie vyššie uvedenej časti textu v zátvorke			obhospod-lesov/. Odôvodnenie/vysvetlenie: V zmysle citovaného „Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov je „správa a užívanie lesov a lesných pôd spôsobom a v rozsahu, ktoré udržiavajú ich biodiverzitu, produktivitu, schopnosť obnovy, vitalitu a ich potenciál plniť dnes aj v budúcnosti všetky významné ekologické, ekonomické a sociálne funkcie na miestnej, národnej aj globálnej úrovni a ktorý nepoškodí ostatné ekosystémy“ V zátvorke vymenované stupne ochrany viazané k jednotlivým chráneným územiám slúžia len na zlepšenie orientácie používateľa programu starostlivosti. Opatrenia v rámci Operatívneho cieľa 1.3 sa vzťahujú aj na časť CHVÚ Muránska planina – Stolica v 1. stupni ochrany, sú pre obhospodarovateľa lesa dobrovoľné a ich uvedenie v programe starostlivosti sú v záujme ochrany druhov, ktoré sú predmetom ochrany. Ak sa obhospodarovateľ rozhodne ich realizovať aj v podmienkach 1. stupňa ochrany, bude možné ich v rozsahu budúcej výzvy na predkladanie projektov na realizáciu manažmentových opatrení v chránených územiach podporiť z Programu Slovensko. Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	str. 59 19. Na str. 59 v časti „Poľovníctvo“ druhom odseku v prvej vete žiadame slová „a ak činnosť významne neovplyvní stav predmetu ochrany z hľadiska cieľov jeho ochrany“ nahradiť slovami „ak vopred písomne určí, že činnosť je preukázateľne nevyhnutná na	Z	N	Na rokovaní dňa 23.10.2024 MŽP SR objasnilo, že ide o citáciu podľa § 29 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.: „Orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku zo zákazu činnosti podľa § 13 ods. 1, § 14 ods. 1, § 15 ods. 1, § 24

	zabezpečenie starostlivosti o chránené územie alebo jeho ochranné pásmo“ Odôvodnenie: Zosúladenie textu so znením § 29 ods. 1 písm. c) zákona o ochrane prírody a krajiny.			ods. 4, 6, 9 a 11 a § 26 ods. 5 a) v záujme ochrany prírody a krajiny, b) ak činnosť významne neovplyvní stav predmetu ochrany z hľadiska cieľov jeho ochrany,..“ MPRV SR následne oznámilo, že ustupuje od zásadnej pripomienky.
MPRVSR	str. 59 20. Na str. 59 v časti „zásady manažmentu/starostlivosti...“ prvej vete žiadame slová „v čo najväčšej miere zlepšiť diferenciáciu lesných biotopov“ nahradiť slovami „dosiahnuť stav prirodzeného lesného ekosystému“. Odôvodnenie: Predkladateľ jednoznačne stanovuje časovú realizáciu preradenia zóny B1 a B2 do zóny A (pozri str.53/54 materiálu), kde deklaruje za cieľ v EFP 2 „dosiahnutie stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými opatreniami“. V časti „zásady manažmentu/starostlivosti..“ však cieľom je, v stanovenom časovom horizonte (10 resp. 30 rokov), „v čo najväčšej miere zlepšiť diferenciáciu lesných biotopov“, čo je diametrálne odlišné od cieľa dosiahnutia „stavu prirodzeného ekosystému“. V tejto súvislosti je zrejmé, že zámerom na preradenie územia zóny B1 a B2 nie je dosiahnutie stavu prirodzeného ekosystému, ale rozšírenie zóny A bez ohľadu na to, či ekosystém bude mať charakter prirodzeného ekosystému, bude už postačovať len „v čo najväčšej miere zlepšiť diferenciáciu lesných biotopov“, s čím zásadne nesúhlasíme a čo zároveň zvyrazňuje nevyhnutnosť prehodnotenia stavu biotopov v podzónach B1 (po 10 rokoch) a B2 (po 30 rokoch“, či dosiahnu v týchto lehotách stav prirodzených ekosystémov.	Z	ČA	Text bol upravený nasledovne: „v čo najväčšej miere zlepšiť diferenciáciu lesných biotopov a priblížiť sa k stavu prirodzeného lesného ekosystému“ Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený.
MPRVSR	str. 60 21. Na str. 60 v časti „manažment lesa“ prvej vete žiadame za slová „Jemné spôsoby obhospodarovania“ vložiť slová „(napr. jednotlivý rub, hlúčikový rub, hlúčikovitý rub, skupinový rub, skupinovitý rub) a	Z	ČA	Na rokovaní dňa 23.10.2024 prezentovalo MŽP SR upravený text. MPRV SR uviedlo, že preferuje ponechanie pôvodného

	text v zátvorke za slovami „približovania dreva“ žiadame vypustiť. Odôvodnenie: Ide o upresnenie znenia s použitím právne záväzných termínov (vyhláška MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa). Zároveň považujeme za nesprávne za slovami „približovanie dreva“ uvádzať v zátvorke slová „napr. výchova, účelový výber“, nakoľko tieto nemajú s približovaním dreva absolútne nič spoločné. Zavádzanie terminológie pridávaním prívlastkov, ako „jemné“ resp. „špeciálne (jemné)“ dochádza k právnej neistote obhospodarovateľov lesa a preto požadujeme to správne uplatňovanie termínov v súlade s ustanoveniami vyššie uvedeného všeobecne záväzného právneho predpisu.			textu, rozpor je odstránený.
MPRVSR	str. 60 22. Na str. 60 v časti „manažment lesa“ druhom odseku prvú vetu žiadame zosúladiť s úpravou prvej vety tejto časti v zmysle pripomienky č. 21. Zároveň žiadame o rovnaké zosúladenie v celom rozsahu tejto časti materiálu. Odôvodnenie: Nesúhlasíme s vytváraním spôsobov obhospodarovania tak, ako to uvádza predkladateľ, pretože nikde presne nedefinuje, aké sú to „jemné“ spôsoby obhospodarovania“ a aké sú to „špeciálne (jemné)“ spôsoby obhospodarovania“. Zároveň považujeme za nesprávne za slovami „približovanie dreva“ uvádzať v zátvorke slová „napr. výchova, rozvoľnenie porastu, účelový jednotlivý výber“, nakoľko tieto nemajú s približovaním dreva absolútne nič spoločné. Zavádzanie terminológie pridávaním prívlastkov, ako „jemné“ resp. „špeciálne (jemné)“ dochádza k právnej neistote obhospodarovateľov lesa a preto požadujeme to správne uplatňovanie termínov v súlade s ustanoveniami vyššie uvedeného všeobecne záväzného právneho predpisu.	Z	ČA	Ako v pripomienke MPRV SR č. 21 (text ponechaný).
MPRVSR	str. 60 23. Na str. 60 v časti „Špeciálne (jemné) spôsoby..“ žiadame v piatej odrážke za slovami „alebo ich skupín v poraste“ vložiť slová „ktoré nie sú zdrojom premnoženia a šírenia hmyzích škodcov do okolitých	Z	ČA	Na rokovaní dňa 23.10.2024 bolo vzájomne dohodnuté nasledovné znenie predmetného odseku: „Ponechanie stojacich odumierajúcich, odumretých a

	lesných porastov“. Odôvodnenie: V prípade, ak by tieto ponechané stromy alebo ich zvyšky boli zdrojom premnoženia a následného šírenia hmyzích škodcov do okolitých porastov, v dôsledku úmyselnej antropogénnej činnosti by smerovalo toto konanie k rozpadu okolitých lesných porastov a tým aj strate priaznivého stavu biotopov.			dutinových stromov alebo ich skupín v poraste, vrátane zlomených zvyškov kmeňov pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe tak, aby neohrozovali bezpečnosť vykonávanej lesohospodárskej činnosti a zároveň vykonanie opatrení na zamedzenie nekontrolovaného šírenia hmyzích škodcov (napr. odkôrnenie stojacich stromov a pod.) do okolitých lesných porastov, so zohľadnením predmetu ochrany chráneného územia“.
				Rozpor odstránený.
MPRVSR	str. 62 24. V časti „Zásady manažmentu ..“ na str. 62 v prvej odrážke prvej vete žiadame vypustiť slová „s 2.“ a v druhej vete žiadame slová „užívateľom pozemkov“ nahradiť slovami „obhospodarovateľmi lesov“. Odôvodnenie: Predkladateľ v texte sám deklaruje, že uplatňovanie PBHL na území s druhým stupňom ochrany sa „použije výlučne z iniciatívy alebo po dohode s užívateľom pozemkov“. Znenie v prvej vete môže uviesť obhospodarovateľov lesa do právnej neistoty, nakoľko v prvej vete sa uvádza „postupmi prírode blízkeho obhospodarovania na území s 2. alebo 3. stupňom ochrany“, pričom však zákonná povinnosť na uplatňovanie PBHL sa vzťahuje na lesné porasty s tretím a štvrtým stupňom ochrany.	Z	ČA	Pripomienka k „obhospodarovateľom pozemkov“ akceptovaná (Str. 63 aktuálne). K požiadavke „vypustiť“ 2. stupeň, bolo na záver odseku, v poznámke doplnené „postupy PBHL budú v územiach s 2. stupňom ochrany (v CHA Tisovský kras a CHA Stolica) uplatnené z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa; uplatnenie PBHL v územiach s 3. stupňom ochrany vyplýva priamo zo zákona č. 543/2002 Z. z.“; Znenie potvrdené na rokovaní 23.10.2024, rozpor odstránený. MŽP SR kvôli jednoznačnosti doplnilo ešte aj text predmetnej kapitoly: „Odporúčané opatrenia, ktoré sa budú (v zmysle špecifikácie nižšie) realizovať z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa lesa. Obhospodarovanie postupmi PBHL na území s 2. alebo 3. stupňom ochrany; zamerané je aj na prípadnú postupnú

				zmenu nevhodného drevinového zloženia, najmä zníženia zastúpenia smreka v porastoch. Na území s 2. stupňom ochrany sa (na rozdiel od území s 3. stupňom, kde PBHL vyplýva priamo zo zákona).“
MVSR	na strane 156 a 157 v bode 4.1.1.3 v časti „Opis aktivity“ K vlastnému materiálu na strane 156 a 157 v bode 4.1.1.3 v časti „Opis aktivity“ navrhujeme slová „Okresného úradu životného prostredia“ nahradiť slovami „príslušného okresného úradu“. Odôvodnenie: Správu na úseku životného prostredia vykonávajú jednotlivé odbory príslušných okresných úradov a nie okresný úrad životného prostredia. A keďže sa v materiáli nekonkretizuje, ktorý okresný úrad, navrhujeme do textu doplniť aj slovo „príslušný“.	O	A	Upravené podľa pripomienky.
ÚRZVNL	Celému materiálu Dokument ako celok je užívateľsky (pre vlastníka/užívateľa/správcu) neprehľadný, keďže spojil v rámci národnej sústavy chránených území národný park s piatimi chránenými areálmi, ktoré na základe politického rozhodnutia v čase vyhlasovania NP vyčlenil z územia NP vzhľadom na to, že tam prevládalo nešťátne vlastníctvo pozemkov , aby umelo dosiahol aspoň priblíženie sa k 3 plochy územia, kde je schválená A a B zóna cez podiel štátnych pozemkoch. Súčasne je časť územia prekrytá európskou sústavou chránených území najmä SKCHVÚ Muránska planina – Stolica s problémovým biotopom hlucháňa hôrneho. Takto je dokument pre subjekty, ktoré majú vykonávať ochranné manažmentové opatrenia spojené s obmedzeniami a zákazmi neprehľadný až mätúci Časť 1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov Nesúlad manažmentovej kategórii chránených území podľa IUCN Národný park – kategória II so schválenými zónami NP Muránska Planina Smernica pre manažmentové kategórie chránených území Interpretácia a využitie manažmentových kategórií chránených území v Európe IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARC uvádza, že „Predpokladom pre jednoznačné priradenie k správnej	O	ČA	Berieme na vedomie konštatovanie k prehľadnosti materiálu. Pre Muránsku planinu bol pripravený integrovaný program starostlivosti pre celý národný park (NP a jeho ochranné pásmo), 15 území európskeho významu (ÚEV), ktoré sa s ním prekrývajú a chránené vtáčie územie (CHVÚ). Tento postup má výhodu z hľadiska spojenia viacerých procesov prerokovania a nastavenia opatrení so zohľadnením všetkých predmetov ochrany. Pri spracovaní materiálu boli zohľadnené požiadavky EK (infringement) pre uvedenie cieľov ochrany a opatrení ochrany pre predmety ochrany v jednotlivých ÚEV. Objasnenie ku priradenie kategórie IUCN je uvedené vo vyhodnotení pripomienky MPRV SR č. 1 vyššie.

kategórii je, aby aspoň tri štvrtiny, a pokiaľ možno ešte väčšia časť územia boli spravované s ohľadom na hlavný cieľ; • Ochrana prírodných oblastí a krajinársky hodnotných území národného a medzinárodného významu na duševné, vedecké, výchovné, turistické alebo zotavovacie účely; • trvalé zachovanie charakteristických príkladov fyzickogeografických regiónov, biocenóz, genetických zdrojov a druhov v čo najprírodnejšom stave, pričom je súčasne zaručená ekologická stabilita a rozmanitosť; • také usmerňovanie duševných, výchovných, kultúrnych a rekreačných záujmov návštevníkov, pri ktorom sa územie zachováva v prírodnom alebo takmer prírodnom stave. NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky 278/2022, ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo určuje len 41% v zóne A. Časť 3 CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE ZASADNÁ - V dokumente nastavené ciele národného parku neplnia legislatívnu požiadavku §19 ods. 2 zákona 543/2002 o ochrane prírody a krajiny - Cieľom ochrany národného parku je zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov najmenej na troch štvrtinách územia národného parku. Tento cieľ sa zabezpečuje zonáciou národného parku ZASADNA – Do cieľa doplniť Ochrana prírody a krajiny sa v chránených územiach realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny vrátane ochrany prírodných procesov, podporou a spoluprácou s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi štátnej správy, obcami, samosprávnymi krajmi, štátnymi odbornými organizáciami, vedeckými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami, ktorých predmetom činnosti je ochrana prírody a krajiny tak, aby pri jej realizácii boli zohľadnené hospodárske, sociálne, kultúrne, regionálne, miestne a rekreačné požiadavky. Do všeobecných zásad pre všetky EFP uviesť „Akékoľvek ochranné režimy pre lesné a nelesné biotopy, ktoré budú viesť k strate príjmu, resp. k zvýšeným nákladom budú vyžadované na plnenie od			Prvý odsek časti 3.1. bol doplnený nasledovne: „Ciele ochrany sú stanovené s ohľadom na predmety ochrany jednotlivých chránených území, pričom územie je rozdelené na ekologicko-funkčné priestory a zóny. Mapy ekologicko-funkčných priestorov sú v prílohách č. 6.5, popis je v texte nižšie. Pre dosiahnutie cieľov ochrany je kľúčové zapojenie, podpora a spolupráca s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov, ako aj orgánmi štátnej správy a samosprávy, vedeckými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami, ktorých predmetom je ochrana prírody a krajiny, ako aj zohľadnenie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych požiadaviek a regionálnych a miestnych charakteristík“. Program starostlivosti je dokumentáciou ochrany a krajiny, ktorá určuje ciele ochrany, opatrenia ochrany a obsahuje odhady finančných prostriedkov. Z nich časť (finančná náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania, resp. niektoré SPP sú nárokovateľné), iné sú viazané na realizáciu projektov, resp. ďalšie opatrenia nevyžadujú vyčlenenie dodatočných finančných prostriedkov (napr. zachovanie tradičného obhospodarovania). Uvedenie požadovanej formulácie nie je žiaduce z hľadiska účelu programu starostlivosti. Uplatnenie režimu ochrany podľa § 4 zákona č. 543/2002 Z. z. nie je viazané na stupne ochrany, vyplýva to priamo
--	--	--	--

neštátnych vlastníkov/užívateľov/správčov len ak štát poskytne priame vykrytie plnej výšky strát resp. zvýšených nákladov riadne a včas.“ V Zóne C a D (okrem EFP 1 a 2.1.) vypustiť možnosť uplatnenia režimu ochrany prostredníctvom §4 zákona 543/2002 Pri manažmente lesných biotopov absentuje: • jasné riešenia mimoriadnej situácie s premnožením podkôrneho hmyzu v súvislosti s cieľom NP stanoveným v §19 ods2 • výrazná podpora približovania/sústredovania dreva koňmi (zvlášť ak sa v danom území špeciálne chovajú) Žiadame dopracovať Dlhodobý cieľ 2 • V zmysle Smernice pre manažmentové kategórie chránených území Interpretácia a využitie manažmentových kategórií chránených území v Európe IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARC – platí pre kategóriu II pravidlo, že „by sa nemali testovať žiadne typy technického vybavenia, ako sú horské bicykle, motocykle, terénne automobily, klzáky ani nízko lietajúce lietadlá. Z uvedeného požadujeme, aby zo zón A a B boli vylúčení cyklotrasy. • Do opatrení cieľa 2 doplniť „lesná pedagogika“ • opatrenie 2.1.1.10 – doplniť do opisu aktivity a Zodpovednosti a vlastníkov/užívateľov/správčov pozemkov v chránených územiach“ • opatrenie 2.2.1.7 – 2.2.1.11 - doplniť do Zodpovednosti „ a súkromní vlastníci/užívatelia/správcovia pozemkov v chránených územiach“ Operatívny cieľ 5.7. – Podpora zachytávania vody v krajiny • Rozpracovať ďalšie aktivity (vodozádržné opatrenia na pozemkoch od pramenísk po drobné vodné toky, rozšíriť okruh zodpovednosti „ a súkromní vlastníci/užívatelia/správcovia pozemkov v chránených územiach“ Operatívny cieľ 5.7. – Podpora zachytávania vody v krajiny • Podrobne rozpracovať aktivity vzhľadom na významné množstvo suchého dreva, ktoré sa bude ponechávať v porastoch a nárast návštevnosti 4.FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ 4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania Vyprecizovať finančný plán - zosúladiť údaje v časti 3.3. kde sa v stĺpci „predpokladaný spôsob financovania“ uvádza zväčša Zdroje EÚ, ŠT, vlastné zdroje, avšak v	zo zákona., Využitie citovaného § 4 ods. 2 je v materiáli uvedené hlavne tam, kde je relevantné, t. j. v EFP3.1a v ochrannom pásme NP Muránska planina, menovite v lokalitách výskytu chránených druhov (napr. rastlín Buxbaumia viridis, Orthotrichum rogeri, Lobaria pulmonaria, živočíchov– Pseudogaurotina excellens), ako aj pre ochranu hniezdnych stromov/porastov, ktoré predstavujú hniezdny biotop dravcov, sov, d'atlovcov, kurovitých vtákov a bociana čierneho. Otázka podkôrneho hmyzu je riešená v relevantných opatreniach programu starostlivosti, rovnako ako využívanie koní pri približovaní/sústredovaní dreva. Význam zachovania oboch tradičných plemien koní je zdôraznený napr. v aktivite 5.1.4.3 (toto opatrenie bolo spresnené bolo spresnené v súlade s pripomienkou verejnosti). Využívanie koní bude uprednostnené, kde je možné a vhodné, pri opatreniach na uplatnenie jemných spôsobov hospodárenia (napr. aktivity č. 1.2.1.1 až 1.2.1.3 ako aj č. 1.3.1.3 ač. 1.3.2.5). Dlhodobý cieľ 2: „Aplikovanie zásad udržateľnosti cestovného ruchu postaveného najmä na rekreácii pri poznávaní prírody a krajiny a vzdelávacej ponuke pre návštevníka“, ani jeho operatívne ciele neobsahujú (ani nepredpokladajú) testovanie technického vybavenia, naopak sú viazané na Stratégiu rozvoja udržateľného cestovného ruchu v Národnom parku Muránska planina do roku 2030, ktorá bola pripravovaná v rokoch 2020 – 2023 a kde bola Správa NP jedným z kľúčových partnerov. V zónach A sa cyklotrasy nenachádzajú. Zónu B pretína jedna cyklotrasa v úseku dlhom približne 650
--	--

	časti 4.1, tab č.31 sa uvádzajú nuly (napr. opatrenie 1.3.2.17, ktoré by malo mať uvádzané verejné zdroje) Zamyslieť sa na aktivitami, ktoré si vyžadujú finančné prostriedky, avšak v tab. Č. 31 majú NULU (napr. Opatrenie 5.1.3 Podpora individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, chov a podpora tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat. – KTO, AKO ICHPROGRAM STAROSTLIUVOSTI PODPORUJE? KEĎ MAJÚ „NULA“. Pri vyčíslovaní nákladov za obmedzenie resp. Zákazy lesohospodárskej činnosti (predĺženie obnovnej doby na 50 r., jemnejšie spôsoby hospodárenia – hosp. spôsob účelový (jednotlivý alebo skupinový výber), hospodárske zásahy v mimohniezdnom období, ponechanie 10 až 60m3 hrubej hmoty na 1 ha v lesných porastoch s vekom začatia obnovy, za ponechanie stromov rubného veku na dožitie v počte cca. X na 1 ha. Ako pomôcku využiť Štúdiu pre výpočet nájmu za lesné pozemky a niektorých druhov náhrad za obmedzenie vlastníckych práv pre Národný park Malá Fatra vypracovanú Národným lesníckym centrom. Výrazné podhodnotenie opatrenia 5.9.1.1. Realizácia preventívnych protipožiarnych opatrení podľa platného zákona o ochrane proti požiarom (plánovaných ročných 2 tisíc eur nestačí ani na plat požiarneho technika, ktorého musí mať každý obhospodarovateľ lesa, teda aj samotná Správa NP) Doložky vplyvov: Zpracovať Kompletne výsledky vedeckej analýzy Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene (TUZO) o dopade zonácie predovšetkým na lesné hospodárstvo z roku 2022, vrátane dodatku spracovaného pre Lesy SR, š.p. Všetky pripomienky sú zásadné		m, ktorá existovala pred schválením zonácie NP Muránska planina, ktorá vedie po približovacej lesnej ceste, ktorá nemá samostatnú parcelu v katastri nehnuteľností ani vymedzenie plochy v lesníckej mape, pre vyradenie príslušného úseku lesnej cesty zo zóny B pri návrhu zonácie teda neexistoval kartografický podklad na samostatné vylišenie plochy a jej zaradenie do zóny národného parku s nižším stupňom ochrany. Na tomto úseku cyklotrasy sa neplánuje testovať žiadne typy technického vybavenia, ako sú horské bicykle, motocykle, terénne automobily, klzáky ani nízko lietajúce lietadlá (existujúce, ako aj navrhované cyklotrasy, sú uvedené mapovej prílohe č. 6.7). Lesná pedagogika bola doplnená (do zátvorky v rámci názvu aktivity č. 2.6.1.1. V aktivitách č. 2.2.1.7-11 týkajúcich sa návštevníckej infraštruktúry pôvodne neboli vlastníci či užívatelia pozemkov uvedení ako zodpovedné subjekty, túto zodpovednosť má hlavne Správa NP Muránska planina a obce, prípadne občianske združenia, napr. aj z hľadiska jednotného štýlu nových náučných chodníkov či zariadení, čo však neznamená, že vlastníci alebo ich združenia nebudú informovaní a zapojení. Po vysvetlení záujmu vlastníkov a užívateľov pozemkov zo strany URZNVL bol pre prípad výzvy napr. pre výstavbu a prevádzku útulní doplnený text „zapojení aj vlastníci a užívatelia pozemkov“. Zachytávanie vody v krajine je veľmi dôležité, preto sú v materiáli uvedené napr. aktivity č. 5.7.1.2 a 5.7.1.4. Pri ich realizácii bude Správa NP Muránska planina spolupracovať s relevantnými subjektmi. Pri aktivitách je možné realizovať veľké množstvo rôznych činností; ďalšia špecifikácia už nie je vhodná – aj vzhľadom k
--	--	--	--

			rozsahu daného dokumentu. Medzi zodpovedné subjekty boli doplnení vlastníci/užívatelia/ správcovia pozemkov. 4. Odhad finančných prostriedkov nebol uvedený u aktivít, ktoré súvisia napr. s povoľovaním činností (tu nie je potrebné plánovať navyše finančné prostriedky, v príslušnom riadku tabuľky č. 30 bol odstránený zdroj financovania), ide napr. o aktivitu č. 1.3.2.14 a 1.3.2.15. Rovnako aj u opatrení, ktoré sa týka len Správy NP Muránska planina a ide o činnosť realizovanú v rámci pracovnej náplne jej pracovníkov, ide napr. o aktivitu č. 5.1.2.4, 5.1.5.3 a 5.1.5.4. Spresenie výšky odhadovaných finančných prostriedkov bolo vykonané v aktivitách č. 1.2.1.4, 1.2.1.5, 1.2.1.11, 1.3.2.12, 1.3.2.25, 4.1.1.4, 4.1.1.16, 5.1.3.2., 5.1.4.1, 5.1.4.2, 5.1.4.3, 5.1.4.4, 5.1.5.5 a 5.1.5.6 Pri aktivite č. 1.3.2.17 „V biotope hlucháňa časovo-priestorové obmedzenie vykonávania lesohospodárskych zásahov... - v čase toku nevykonávať lesohospodársku činnosť v blízkosti identifikovaných aktívnych tokanísk (v okruhu s polomerom 500 m od tokaniska) a na lokalitách s preukázaným výskytom v čase výchovy a vyvážania mláďat (marec až jún) obmedziť na minimum“ bol ponechaný odhad bez finančných prostriedkov. Dôvodom je, že aktivita č. 1.3.2.17 sa vzťahuje na identifikované tokaniská a hniezdiská, kde obhospodarovateľ o ich prítomnosti vie a podľa § 35 zákona č. 543/2002 Z. z. nesmie vedome vyrušovať chráneného živočícha v čase toku a hniezdenia. Rovnako sa aktivita nevzťahuje na celý rok, prípadne obmedzenie vo vykonaní objemu ťažby, ale ide len o presun činnosti
--	--	--	--

			do mimo hniezdneho obdobia tzn. posun o mesiac prípadne dva. Tu vzniká obhospodarovateľovi priestor na plánovanie činnosti tak, aby v týchto lokalitách, činnosti vykonal mimo citlivého obdobia. Aktivita je príkladom, kde obhospodarovateľ a organizácia ochrany prírody spolupracujú. Naopak, do súvisiacej aktivity č. 1.3.2.25 bol odhad finančných prostriedkov v tab. č. 31 doplnený (aktivita č. 1.3.2.25 sa týka vtákov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Muránska planina – Stolica, kam patrí aj hlucháň. Pre tieto druhy je už teraz možné prostredníctvom PPA v aktivite Lesnícke environmentálne služby poberať platby, do aktivity č. 1.3.2.25 boli presunuté plánované zdroje z PPA z aktivity č. 1.2.1.4, kde nemá opodstatnenie. Na činnosti aktivity č. 1.2.1.4 sa budú čerpať prioritne zdroje EÚ, kde sú aj plánované. K požiadavke pre vyčíslenie výmer, na ktorých sa plánujú realizovať, uvádzame, že vzhľadom na vysoký počet opatrení boli do Analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy doplnené údaje len k vybraným opatreniam. Finančné prostriedky na aktivitu č. 5.9.1.1 týkajúcu sa protipožiarnej ochrany boli určené na zabezpečenie len niektorých nových úloh zo strany Správy NP Muránska planina, ktoré sú zabezpečované externými službami (sú v tom zahrnuté napr. pravidelné kontroly, protipožiarnych asistenčných hliadok, protipožiarne školenia osôb zodpovedných za plnenie opatrení a podmienok protipožiarnej bezpečnosti, revízia protipožiarnych zariadení, resp. ich dopĺňanie a údržba). Naopak, nie sú tu zahrnuté prostriedky napr. na špeciálnu techniku na monitorovanie, techniku na zdoľávanie požiarov alebo na
--	--	--	---

				realizáciu, či rekonštrukciu protipožiarnych nádrží. Správa NP Muránska planina pri príprave návrhu zonácie NP Muránska planina vychádzala z dokumentu "Prognóza dopadov zonácie Národného parku Muránska planina na subjekty lesného hospodárstva pôsobiace v regióne Muránskej planiny", ktorá je vypracovaná rovnako Lesníckou fakultou Technickej univerzity vo Zvolene v roku 2021 na základe veľmi podrobnej prognózy vývoja porastov simulovaním vývoja jednotlivých JPRL pod vplyvom hospodárskych zásahov vo vtedy dvoch navrhovaných alternatívach zonácie v konfrontácii s vývojom porastov bez vplyvu zonácie národného parku. Preto nebol dôvod opierať sa o inú štúdiu vypracovanú pre tretí subjekt. Na rokovaní dňa 28.10. 2024 k vyššie uvedeným častiam pripomienky verejnosti boli ozrejmene doterajšie úpravy materiálu a dohodnuté ďalšie spresnenia. Spôsob zohľadnenia je uvedený vyššie.
ÚRZVNL	Celému materiálu Dokument ako celok je užívateľsky (pre vlastníka/užívateľa/správcu) neprehľadný, keďže spojil v rámci národnej sústavy chránených území národný park s piatimi chránenými areálmi, ktoré na základe politického rozhodnutia v čase vyhlasovania NP vyčlenil z územia NP vzhľadom na to, že tam prevládalo nešťátne vlastníctvo pozemkov , aby umelo dosiahol aspoň priblíženie sa k 3 plochy územia, kde je schválená A a B zóna cez podiel štátnych pozemkoch. Súčasne je časť územia prekrytá európskou sústavou chránených území najmä SKCHVÚ Muránska planina – Stolica s problémovým biotopom hlucháňa hôrneho. Takto je dokument pre subjekty, ktoré majú vykonávať ochranné manažmentové opatrenia spojené s obmedzeniami a zákazmi neprehľadný až mätúci Časť 1.3 Kategória	O	ČA	Pripomienka identická s predchádzajúcou. Duplicita je spôsobená vložením pripomienky Úniou na portál Slovnex ako klasickej aj ako hromadnej.

chráneného územia podľa medzinárodných štandardov Nesúlad manažmentovej kategórii chránených území podľa IUCN Národný park – kategória II so schválenými zónami NP Muránska Planina Smernica pre manažmentové kategórie chránených území Interpretácia a využitie manažmentových kategórií chránených území v Európe IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARC uvádza, že „Predpokladom pre jednoznačné priradenie k správnej kategórii je, aby aspoň tri štvrtiny, a pokiaľ možno ešte väčšia časť územia boli spravované s ohľadom na hlavný cieľ; • Ochrana prírodných oblastí a krajinársky hodnotných území národného a medzinárodného významu na duševné, vedecké, výchovné, turistické alebo zotavovacie účely; • trvalé zachovanie charakteristických príkladov fyzickogeografických regiónov, biocenóz, genetických zdrojov a druhov v čo najprírodnejšom stave, pričom je súčasne zaručená ekologická stabilita a rozmanitosť; • také usmerňovanie duševných, výchovných, kultúrnych a rekreačných záujmov návštevníkov, pri ktorom sa územie zachováva v prírodnom alebo takmer prírodnom stave. NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky 278/2022, ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo určuje len 41% v zóne A. Časť 3 CIELE OCHRANY A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE ZASADNÁ - V dokumente nastavené ciele národného parku neplnia legislatívnu požiadavku §19 ods. 2 zákona 543/2002 o ochrane prírody a krajiny - Cieľom ochrany národného parku je zachovanie alebo postupná obnova prirodzených ekosystémov vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov najmenej na troch štvrtinách územia národného parku. Tento cieľ sa zabezpečuje zonáciou národného parku ZASADNA – Do cieľa doplniť Ochrana prírody a krajiny sa v chránených územiach realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny vrátane ochrany prírodných procesov, podporou a spoluprácou s vlastníkmi, správcami a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi štátnej správy, obcami, samosprávnymi krajmi, štátnymi odbornými

organizáciami, vedeckými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami, ktorých predmetom činnosti je ochrana prírody a krajiny tak, aby pri jej realizácii boli zohľadnené hospodárske, sociálne, kultúrne, regionálne, miestne a rekreačné požiadavky. Do všeobecných zásad pre všetky EFP uviesť „Akékoľvek ochranné režimy pre lesné a nelesné biotopy , ktoré budú viesť k strate príjmu, resp. k zvýšeným nákladom budú vyžadované na plnenie od neštátnych vlastníkov/užívateľov/správčov len ak štát poskytne priame vykrytie plnej výšky strát resp. zvýšených nákladov riadne a včas.“ V Zóne C a D (okrem EFP 1 a 2.1.) vypustiť možnosť uplatnenia režimu ochrany prostredníctvom §4 zákona 543/2002 Pri manažmente lesných biotopov absentuje: • jasné riešenia mimoriadnej situácie s premnožením podkôrneho hmyzu v súvislosti s cieľom NP stanoveným v §19 ods2 • výrazná podpora približovania/sústredovania dreva koňmi (zvlášť ak sa v danom území špeciálne chovajú) Žiadame dopracovať Dlhodobý cieľ 2 • V zmysle Smernice pre manažmentové kategórie chránených území Interpretácia a využitie manažmentových kategórií chránených území v Európe IUCN Svetová komisia pre chránené územia, EUROPARC – platí pre kategóriu II pravidlo, že „by sa nemali testovať žiadne typy technického vybavenia, ako sú horské bicykle, motocykle, terénne automobily, klzáky ani nízko lietajúce lietadlá. Z uvedeného požadujeme, aby zo zón A a B boli vylúčení cyklotrasy. • Do opatrení cieľa 2 doplniť „lesná pedagogika“ • opatrenie 2.1.1.10 – doplniť do opisu aktivity a Zodpovednosti a vlastníkov/užívateľov/správčov pozemkov v chránených územiach“ • opatrenie 2.2.1.7 – 2.2.1.11 - doplniť do Zodpovednosti „ a súkromní vlastníci/užívatelia/správcovia pozemkov v chránených územiach“ Operatívny cieľ 5.7. – Podpora zachytávania vody v krajiny • Rozpracovať ďalšie aktivity (vodozádržné opatrenia na pozemkoch od pramenísk po drobné vodné toky, rozšíriť okruh zodpovednosti „ a súkromní vlastníci/užívatelia/správcovia pozemkov v chránených územiach“ Operatívny cieľ 5.7. – Podpora zachytávania vody v			
--	--	--	--

krajiny • Podrobne rozpracovať aktivity vzhľadom na významné množstvo suchého dreva, ktoré sa bude ponechávať v porastoch a nárast návštevnosti 4.FINANCOVANIE A VYHODNOCOVANIE OPATRENÍ 4.1. Odhad finančných prostriedkov potrebných na vykonanie opatrení a zdroje financovania Vyprecizovať finančný plán - zosúladiť údaje v časti 3.3. kde sa v stĺpci „predpokladaný spôsob financovania“ uvádza zväčša Zdroje EÚ, ŠT, vlastné zdroje, avšak v časti 4.1, tab č.31 sa uvádzajú nuly (napr. opatrenie 1.3.2.17, ktoré by malo mať uvádzané verejné zdroje) Zamyslieť sa na aktivitami, ktoré si vyžadujú finančné prostriedky, avšak v tab. Č. 31 majú NULU (napr. Opatrenie 5.1.3 Podpora individuálneho hospodárenia na pozemkoch v súkromnom vlastníctve, chov a podpora tradičných plemien druhov hospodárskych zvierat. – KTO, AKO

ICHPROGRAM STAROSTLIUVOSTI PODPORUJE? KEĎ MAJÚ „NULA“. Pri vyčíslíovaní nákladov za obmedzenie resp. Zákazy lesohospodárskej činnosti (predĺženie obnovnej doby na 50 r., jemnejšie spôsoby hospodárenia – hosp. spôsob účelový (jednotlivý alebo skupinový výber), hospodárske zásahy v mimohniezdnom období, ponechanie 10 až 60m3 hrubej hmoty na 1 ha v lesných porastoch s vekom začatia obnovy, za ponechanie stromov rubného veku na dožitie v počte cca. X na 1 ha. Ako pomôcku využiť Štúdiu pre výpočet nájmu za lesné pozemky a niektorých druhov náhrad za obmedzenie vlastníckych práv pre Národný park Malá Fatra vypracovanú Národným lesníckym centrom. Výrazné podhodnotenie opatrenia 5.9.1.1. Realizácia preventívnych protipožiarňých opatrení podľa platného zákona o ochrane proti požiarom (plánovaných rošných 2 tisíc eur nestačí ani na plat požiarneho technika, ktorého musí mať každý obhospodarovateľ lesa, teda aj samotná Správa NP)

Doložky vplyvov: Zpracovať Kompletne výsledky vedeckej analýzy Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene (TUZO) o dopade zonácie predovšetkým na lesné hospodárstvo z roku 2022, vrátane dodatku spracovaného pre Lesy SR, š.p. Všetky pripomienky sú zásadné

Verejnost'	Celému materiálu Hromadná pripomienka iniciatívy My sme les, občianskeho združenia Prales a SOS/Birdlife Slovensko k Programu starostlivosti o Národný Park Muránska planina Pripomienky: 1. Pripomienka k zásahom proti podkôrnemu hmyzu v EFP 1 (A zóna NP Muránska planina) V pripomienkovanom materiáli v časti “Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1 - A zóna (NP Muránska planina, CHA Tisovský kras, CHA Stolica)” sa píše: “Najvyššou prioritou je zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov – ponechanie ekosystémov a biotopov bez zásahu.” S týmto konštatovaním súhlasíme, pretože vyjadruje poslanie národného parku, ako je chápané aj medzinárodnými autoritami v ochrane prírody (napríklad IUCN). Podľa nášho názoru je však s týmto konštatovaním v priamom rozpore návrh opatrenia, ktoré je formulované v tej istej časti takto: “v lokalite výskytu hlucháňa hôrneho v JPRL 374, 377A, 377B, 377C, 378, 379, 380, 381, 382, 383A, 383B, 383C, 384A, 384B, 385A, 385B, 386A, 387, 391 prevádzka lapákov (založenie lapáka a odkôrnenie s ponechaním v biotope) a prevádzka feromónových lapačov, vyhľadávanie stínka a odkôrnenie aktívnych chrobačiarov s ponechaním v biotope), podľa § 29 ods. 2 v súvislosti s § 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 543/2002 Z. z. cez určenie”. Podkôrny hmyz a predovšetkým lykožrút smrekový (<i>Ips typographus</i>) patrí v biotope horských smrekových lesov k najdôležitejším zložkám prírodnej dynamiky (Svoboda et al. 2014, vo vedeckej literatúre je označovaný dokonca ako “keystone species” (Müller et al. 2008). Svojou činnosťou zabezpečuje výmenu generácií stromov a tým adaptáciu na klimatickú zmenu, tvorbu špecifických štruktúr vhodných pre vtáky (Kameniar et al. 2021), huby (Ferenčík et al. 2022, Majdanová et al. 2023), chrobáky (Kozák et al. 2021), lišajníky (Langbehn et al. 2021) aj ďalšie skupiny živých organizmov. U všetkých týchto skupín nájdeme skupiny druhov, ktoré sú viazané na stojace mŕtve stromy. U vtákov sem môžeme zaradiť napríklad	O	ČA	k bodu č. 1 Predmetný text bol upravený nasledovne: „v lokalite výskytu hlucháňa hôrneho v JPRL 374, 377A, 377B, 377C, 378, 379, 380, 381, 382, 383A, 383B, 383C, 384A, 384B, 385A, 385B, 386A, 387, 391 prevádzka lapákov (založenie lapáka – vhodného stromu zo zóny B alebo C - a jeho odkôrnenie a následný odvoz) za zákonom stanovených podmienok, v súvislosti so záchranou chráneného živočícha“.
------------	---	---	----	---

najvzácnejšieho slovenského d'atľa - d'ubníka trojprstého (<i>Picoides tridactylus</i>), tesára čierneho (<i>Dryocopus martius</i>) našu najmenšiu sovu kuvička vrabčieho (<i>Glaucidium passerinum</i>) a kuvika kapcavého (<i>Aegolius funereus</i>). Tieto vtáky sú zároveň aj prioritnými druhmi CHVÚ Muránska planina. Týmto a ďalším druhom spomedzi vtákov aj iných skupín živých organizmov bude stínka a odkôrnenie aktívnych chrobačiarov jednoznačne zhoršovať stav biotopu. Toto opatrenie teda navrhujeme z A zóny úplne vylúčiť. Negatívny vplyv je istý aj v prípade "založenia lapáka a odkôrnenia s ponechaním v biotope". Prioritným druhom v UEV Muránska planina je aj plocháč červený (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), druh európskeho významu, ktorý sa vyskytuje pod kôrou odumretých stromov (často ihličnatých), kde loví podkôrny hmyz. Zakladanie a následné odkôrňovanie lapákov by pre neho predstavovalo jednoznačné ohrozenie a negatívny zásah do biotopu. Popri tomto druhu sa pod kôrou ležiacich odumretých stromov vyskytuje celý rad vzácných a ohrozených druhov hmyzu, ktoré by týmto opatrením rovnako utrpeli. Navrhujeme ho preto z programu starostlivosti vylúčiť. Nesúhlasíme ani s používaním feromónových lapačov na podkôrny hmyz. Pri ich používaní nevyhnutne dochádza aj k nechcenému odchytu iných druhov, predovšetkým predátorov lykožrúta. Nájdú sa medzi nimi aj viaceré vzácne druhy hmyzu (Aukema et al. 2000, Etxebeste et al. 2012). 2. Pripomienka k manažmentu nelesných biotopov v EFP1 - návrh na preradenie do EFP2 Súhlasíme s tým, že niektoré biotopy si vyžadujú manažment - napríklad lúky či rašeliniská. Navrhujeme však, aby boli tým pádom preradené do EFP 2. Výhl'adovo by mohlo byť pre tieto biotopy riešením reintrodukcia veľkých bylinožravcov, ako sú zubry, spätne vyšľachtené zvieratá, podobné praturóm a divoké kone. 3. Pripomienka k poľovníctvu v EFP 1 - lov krkavca čierneho V časti "Poľovníctvo" v kapitole "Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1 - A zóna" sa uvádza, že: "je možné vykonávať lov a chytanie do živolovných pascí srstnaté a pernaté			k bodu č. 2 - ponechané pôvodné znenie. Odôvodnenie: v danom prípade ide spravidla o malé plochy, ktoré v teréne z praktického hľadiska nie je účelné vylišovať (zameriavať a označovať), nie sú vylíšené ako funkčné plochy ani v porastových mapách. Spravidla sú to plochy s výskytom nelesných biotopov (napr. skalné, suchomilné spoločenstvá) a druhov na ne viazaných,
--	--	--	---

predátory hlucháňa hôrneho ako je krkavec čierny, straka obyčajná, sojka obyčajná, kuna lesná a skalná, jazvec lesný, líška hrdzavá a diviak lesný na základe určenia vydaného podľa § 29 ods. 2 v súlade s § 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 543/2002 Z. z. v súvislosti so záchranou chráneného živočícha. Navrhujeme z textu vypustiť krkavca čierneho a doplniť: “prípadne aj iné predátory ak sa preukáže ich negatívny dopad na populácie hlucháňa“. Odôvodnenie: krkavec čierny sa u nás bežne neloví, na jeho odlov je potrebná výnimka. Sme presvedčení, že v prvom rade je potrebné začať so systematickým lovom diviakov, kún a iných bežne lovených druhov, ktoré majú na hlucháňa zásadnejší vplyv. Predovšetkým má ale tento bod opodstatnenie k vznikajúcim hrozbám, akou je napríklad rýchle šírenie psíka medvedíkovitého (<i>Nyctereutes procyonoides</i>). Tento, prípadne aj iné druhy môžu už v blízkej budúcnosti predstavovať vážne ohrozenie pre hlucháňa hôrneho, na ktoré bude potrebné reagovať. 4. Pripomienka k Zásadám manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP2 (B zóna NP Muránska planina) - náhodná ťažba Podľa Nariadenia vlády SR č. 278/2022 Z.z. je od 1. januára 2031 naplánované preradenie podzóny B1 do zóny A, od 1. januára 2051 sa plánuje preradenie podzóny B2 do zóny A. V dôvodovej správe v rámci legislatívneho procesu LP/2022/237 Nariadenie vlády SR, ktorým sa vyhlasuje NP Muránska planina, jeho zóny a OP (https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2022-237) sa pre naplnenie tohto predpokladu vyžaduje osobitný režim hospodárenia v podzónach B1 a B2 s ohľadom na aktuálny stav lesných porastov, “s cieľom zlepšiť drevinové zloženie a štruktúru porastu na stav čo najbližší prírodnému lesu (opatrenia realizovať s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu chránených a/alebo ohrozených druhov, ktoré sa v porastoch vyskytujú), ako aj špecifický manažment v závislosti od potrieb konkrétnych druhov a biotopov (predmetov ochrany)”. Aktuálny stav porastov v podzône B1 si vyžaduje osobitný režim hospodárenia v časovom horizonte 10 rokov,	ktoré sú súčasťou Pri určení hraníc EFP bol uplatnený princíp celistvosti, ako v prípade zón (§ 30 ods. 5 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z.). k bodu č. 3:- Návrhy podľa pripomienky akceptované, text ako vo vyhodnotení pripomienky MPRV SR č. 18. k bodu č. 4 – Ponechaný pôvodný text. Odôvodnenie: Do zóny B boli zaradené najmä porasty so zmeneným drevinovým zložením (a štruktúrou), cieľom manažovania ktorých je zlepšiť drevinové zloženie a štruktúru porastu na stav čo najbližší prírodnému lesu. Porasty, ktoré by bolo možné označiť ako lesy prírodné, prirodzené alebo prevažne prirodzené, sa v zóne B vyskytujú menšinovo. Ide o prevažne drevinovo zmenené smrekové a zmiešané bukovo-smrekové porasty (kde v materských porastoch prevláda smrek) v podmienkach jedľovo-bukového a smrekovo-bukovo-jedľového
--	--

stav porastov v podzóně B2 si vyžaduje uvedený manažment v časovom horizonte 30 rokov. Vychádzajúc z uvedeného považujeme spracovanie náhodnej ťažby za postup, ktorý je v priamom rozpore s týmto zámerom zákonodarcu. Nakoľko do B zóny boli zaradené lesné porasty, ktoré boli dlhodobo obhospodarované, absentujú v nich mnohé štruktúry, ktoré sú charakteristické pre prírodné lesy, napr. odumreté stromy, štoppy, zlomy, vývraty, hrubé odumreté drevo atď. Práve tieto štruktúry a habitaty je nevyhnutné v porastoch v konverzii podporovať o to viac, že sú/budú vytvárané prírodným činiteľom/procesom, ktorý je v národnom parku na rozdiel od hospodárskych lesov akceptovateľný. Prirodzené disturbancie sú najlepšou cestou ako „sprírodniť“ doposiaľ intenzívne obhospodarované lesy (Nováková a Edwards-Jonášová 2015, Topercer 2009). Blízkosť zachovalých biotopov v A zóne zabezpečí postupné samovoľné šírenie pôvodnej biodiverzity. Žiadame preto, aby boli zásady starostlivosti o lesné biotopy v EFP2 dopracované tak, aby bolo zrejmé, že jednoznačným cieľom v B zóne NP Muránska planina čo najviac sprírodniť lesné biotopy pred ich zaradením do A zóny. V tejto súvislosti požadujeme, aby v zásadách bolo vylúčené vytváranie rúbanísk či už úmyselnou alebo náhodnou ťažbou. Pripúšťame možnosť modifikácie tohto princípu v závislosti od toho, či ide o podzónu B1 alebo B2. 5. Pripomienka k ponechávaniu zlomov v EFP 2 V tejto kapitole sa o.i. píše, že v EFP 2 (B zóne) sa má realizovať: "Ponechávanie zdravých stromov na dožitie, aspoň 20 stromov na 1 ha, takisto zlomov, ktoré nie sú zdrojom šírenia hmyzích škodcov do okolitých lesných porastov (...)" Žiadame vypustiť slová „ktoré nie sú zdrojom šírenia hmyzích škodcov do okolitých lesných porastov“. Ostatné pravidlá hospodárenia v EFP2 umožňujú realizovať zásahy v prípade potreby. Toto znenie v podstate vylučuje ponechávanie zlomov, lebo takmer každý zlom je biotopom pre rôzne druhy hmyzu, ktoré pri prísne vzatom výklade tohto ustanovenia môžu byť pokladané za hmyzích škodcov s možnosťou šírenia. No práve ponechávanie týchto		lesného vegetačného stupňa, ktoré nepredstavujú biotopy európskeho významu. Podľa navrhovaného programu starostlivosti o NP Muránska planina náhodnú ťažbu treba posudzovať jednotlivo podľa lesných porastov (JPRL) v zmysle platnej legislatívy po individuálnom posúdení z hľadiska dotknutých záujmov ochrany prírody. Vo vzťahu k obmedzeniu, či zákazu ťažby je možné uplatniť § 4 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. k bodu č. 5 ponechaný pôvodný text. Odôvodnenie: Namietaný text „Ponechávanie zdravých stromov na dožitie, aspoň 20 stromov na 1 ha, takisto zlomov, ktoré nie sú zdrojom šírenia hmyzích škodcov do okolitých lesných porastov a zároveň dosahujú v prsnej výške
---	--	--

zlomov aj s druhmi na nich prítomnými je potrebné pre ochranu viacerých predmetov ochrany v území. 6. Pripomienka k dohodnutiu režimu ochrany hniezdiska s obhospodarovateľom lesa V časti Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP2 sa uvádza nasledovné: “Dohodnutie režimu ochrany hniezdiska s obhospodarovateľom lesa. Opatrenie spočíva v ponechaní hniezdného stromu a okolitého porastu (skupín stromov) po zhodnotení hniezdného biotopu na základe terénnej obhliadky za účelom ochrany hniezdiska, nastavenie režimu kľudu v hniezdnom období, nastavenie špeciálneho režimu hospodárenia (výberkový, účelový), vyhlásenie ochrannej zóny”. Text navrhujeme preformulovať nasledovne: „Dohodnutie režimu ochrany hniezdiska s obhospodarovateľom lesa. Opatrenie spočíva v ponechaní hniezdného stromu a okolitého porastu (skupín stromov) po zhodnotení hniezdného biotopu na základe terénnej obhliadky za účelom ochrany hniezdiska, nastavenie režimu kľudu v hniezdnom období, nastavenie špeciálneho režimu hospodárenia (výberkový, účelový), vyhlásenie ochrannej zóny, ktorá by mala u vzácnejších druhov vtáctva spravidla pozostávať z vnútornej prísne chránenej zóny v okruhu spravidla 100 metrov okolo hniezda bez umožnenia zásahov v období prítomnosti hniezda a z vonkajšej zóny s obmedzením zásahov počas hniezdenia, pričom parametre zóny závisia od dohody a nárokov druhu.“ Pripomienku s rovnakým znením vznášame aj k časti o opatreniach v rámci EFP 3.1., EFP 3.2 a EFP 4. 7. Pripomienka k ťažbe v hlucháních biotopoch v EFP 3.1 V programe starostlivosti sa uvádza nasledovné: “Po zohľadnení zdravotného stavu zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby, zvýšenie podielu prirodzenej obnovy, ponechanie stojacich živých stromov v holine (minimálne 5 ks/ha), ponechanie fragmentov cenných porastov v biotope hlucháňa.” Navrhujeme túto časť z textu odstrániť. Znamenalo by to likvidáciu biotopov hlucháňa hôrneho priamo v národnom parku. Národný park nemôže ponechávať			priemer minimálne 30 cm“ sa týka ťažby zdravých stromov, ktoré a nie sú zdrojom šírenia hmyzích škodcov. Iné stromy, t.j. odumierajúce, prípadne zlomy, sú riešené v návrhu programu starostlivosti v texte o odrážku vyššie: „Ponechanie stojacich odumierajúcich, odumretých a dutinových stromov, alebo ich skupín v poraste, vrátane zlomených zvyškov kmeňov pri obnovnej, prípadne výchovnej ťažbe tak, aby neohrozovali bezpečnosť vykonávanej lesohospodárskej činnosti a zároveň vykonanie opatrení na zamedzenie nekontrolovaného šírenia hmyzích škodcov (napr. odkôrnenie stojacich stromov) do okolitých lesných porastov, so zohľadnením predmetov ochrany chráneného územia“. k bodu č. 6 ponechaný pôvodný text Odôvodnenie: ide o dobrú prax uplatnenia ochrany hniezdných stromov, resp. lokalít. S obhospodarovateľmi bolo dohodnuté, že sa to bude vyhodnocovať "prípád o prípadu“ (jednotlivé hniezda) s prihliadnutím na vtáčí druh, pričom v prípade, ak nedôjde k dohode, bude potrebné vyhlásiť ochrannú zónu príslušným okresným úradom. k bodu č. 7: Text bol v zmysle rokovaní s ďalšími
---	--	--	---

fragmenty cenných porastov (t.j. de-facto fragmenty biotopov). Musí ponechávať biotopy celé. Otázka je len akou formou a to či pasívnym alebo aktívnym manažmentom. Sme presvedčení, že ak tento bod v pláne starostlivosti bude ponechaný, Slovensko prehrá aj druhý súd vo veci poškodzovania biotopu hlucháňa hôrneho a pokute sa nevyhne. 8. Pripomienka k zapojeniu neštátnych vlastníkov pozemkov „Žiadame do EFP4 a 5 doplniť nasledovné opatrenie: „Za účelom širšej realizácie opatrení bude oslovovať tam kde to je relevantné správa NP vlastníkov pozemkov, ak nejde o pozemky vo vlastníctve štátu, za účelom podpory tu uvedeného manažmentu formou zmluvnej starostlivosti alebo inou formou v zmysle zákona 543/2002 Z.z.“ Odôvodnenie: Práve kvôli nedostatočnému využívaniu zákonných nástrojov a minimálnemu využitiu inštitútu zmluvnej starostlivosti a iných nástrojov založených na zmluve medzi štátom a vlastníkmi zlyháva manažment nelesných biotopov na Slovensku. Pritom takéto a podobné zmluvné vzťahy sú základom úspešnej ochrany prírody v iných krajinách v NP, napríklad v Maďarsku a Slovinsku. Pripomienky sú zásadné. Splnomocnenými zástupcami verejnosti pri prerokovaní pripomienok v rozporovom konaní sú: Ondrej Kameniar, Iniciatíva My sme les Marek Kuchta, Iniciatíva My sme les Marián Jasík, Prales, o.z. Jozef Ridzoň, SOS/BirdLife Slovensko Zber podpisov osôb stotožnených s pripomienkou prebieha tu: https://www.mojapeticia.sk/campaign/povedzme-nie-kalamitnej-tazbe-na-muranskej-planine!/0d3903c4-9abb-417b-9f39-001188e47cab Literatúra: Aukema, B.H.; Dahlsten, D.L.; Raffa, K.F. Exploiting behavioral disparities among predators and prey to selectively remove pests: Maximizing the ratio of bark beetles to predators removed during semiochemically based trap-out. Environ. Entomol. 2000, 29, 651–660. Etxebeste, I.; Álvarez, G.; Pérez, G.; Pajares, J.A. Field response of the six-toothed pine bark beetle, <i>Ips sexdentatus</i> (Col.: Curculionidae, Scolytinae), to pheromonal blend candidates. J. Appl. Entomol. 2012, 136, 431–444. Ferencík, M., (...),	pripomienkujúcimi subjektmi upravený nasledovne: Pri vyhotovení PSL: po zohľadnení zdravotného stavu zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby, zvýšenie podielu prirodzenej obnovy, ponechanie stojacich živých stromov v holine (minimálne 5 ks/ha); ponechanie existujúcich fragmentov cenných porastov v biotope hlucháňa; k bodu č. 8: Zmluvná starostlivosť je jedným z finančných nástrojov pre realizáciu opatrení, čo bolo doplnené do úvodného odseku v časti 3.3 (opatrenia...) nasledovne: „Stanovenie cieľov ochrany biotopov európskeho významu a druhov európskeho významu v územiach európskeho významu, resp. stanovenie cieľov ochrany druhov vtákov v Chránenom vtáčom území Muránska planina – Stolica, je v prílohách č. 6.8. resp. č. 6.9. Pri každom opatrení je uvedené, v ktorom EFP bude realizované, pričom mapy EFP sú v prílohách č. 6.5. Mapa navrhovaných opatrení starostlivosti je prílohou č. 6.6, mapy týkajúce sa turistickej infraštruktúry, sú v prílohách č. 6.7. Odhady finančných prostriedkov sú uvedené v časti 4.1, pričom budú primerane uplatnené finančné nástroje ochrany prírody (finančná náhrada, zmluvná starostlivosť a iné)“. Na rokovaní dňa 29.10. 2024 k vyššie uvedeným častiam
---	---

	Svoboda, M. 2022. Spatial and temporal extents of natural disturbances differentiate deadwood-inhabiting fungal communities in spruce primary forest ecosystems. <i>For. Ecol. Manage.</i> 517: 120272. Kameniar, O., (...), Svoboda, M. 2021. Historical natural disturbances shape spruce primary forest structure and indirectly influence bird assemblage composition. <i>For. Ecol. Manage.</i> 481, 118647. https://doi.org/10.1016/j.foreco.2020.118647. Kozák, D., (...), Svoboda, M. 2021. Historical disturbances determine current taxonomic, functional and phylogenetic diversity of saproxylic beetle communities in temperate primary forests. <i>Ecosystems</i> 24, 37–55. https://doi.org/10.1007/s10021-020-00502-x. Langbehn, T., (...), Svoboda, M. 2021. The impact of natural disturbance dynamics on lichen diversity and composition in primary mountain spruce forests. <i>J Veg Sci</i> 32: e13087. Müller, J., (...) Duelli, P. 2008. The European spruce bark beetle <i>Ips typographus</i> in a national park: From pest to keystone species. <i>Biodiversity and Conservation</i>, 17, 2979–3001. https://doi.org/10.1007/s10531-008-9409-1 Nováková, M.H., Edwards-Jonášová, M. 2015. Restoration of Central-European mountain Norway spruce forest 15 years after natural and anthropogenic disturbance. <i>For. Ecol. Manage.</i> 344, 120–130. http://dx.doi.org/10.1016/j.foreco.2015.02.010. https://www.sopsr.sk/ps.chvu2/files/Muranska-Planina-Stolica.pdf https://www.sopsr.sk/natura/doc/inf_brozury/Muranska_planina.pdf Svoboda, (...), Biris, A.I. 2014. Landscape-level variability in historical disturbance in primary <i>Picea abies</i> mountain forests of the Eastern Carpathians. Romania. <i>J. Veg. Sci.</i> 25, 386–401. https://doi.org/10.1111/jvs.12109. Topercer, J. 2009. Posmršťové vtáacie zoskupenia a biotopy v NPR Tichá dolina: štruktúra, činitele, manažmentový význam. Vtáacie zoskupenia a biotopy v NPR Tichá dolina: štruktúra, činitele, manažmentový význam (wolf.sk)			pripomienky verejnosti boli ozrejmene doterajšie úpravy materiálu a dohodnuté ďalšie spresnenia. Spôsob zohľadnenia je uvedený vyššie.
Verejnost'	Celému materiálu Hromadná pripomienka Lesoochranárskeho zoskupenia VLK k návrhu Programu starostlivosti o Národný park Muránska planina a	O	ČA	

jeho ochranné pásmo, chránený areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homol'a, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033, legislatívny proces č. LP/2024/361 Lesoochranárske zoskupenie VLK, so sídlom 082 13 Tulčík 310, predkladá hromadnú pripomienku k návrhu Programu starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránený areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homol'a, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033, č. LP/2024/361. Pripomienkovaný materiál predložilo do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo životného prostredia SR dňa 27. augusta 2024 na právnom a informačnom portály Slov-Lex - https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/361. Pripomienky k návrhu materiálu je možné predkladať v termíne do 10. septembra 2024. Pripomienka je zásadná vo všetkých bodoch a jej znenie je nasledujúce: 1. Do kapitoly 2.1 Vymedzenie predmetu ochrany žiadame, v zmysle Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády SR č. 278/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo, doplniť za vetu „Predmetom ochrany chráneného územia – NP Muránska planina, a jeho ochranného pásma, sú predovšetkým:“ nový text, ktorý znie „a) Prirodzené procesy a prirodzený vývoj prírodných lesných spoločenstiev nachádzajúcich sa na území národného parku.“ Doterajšie písmeno a) sa označí ako písmeno b) a doterajšie písmeno b) sa označí ako písmeno c). Odôvodnenie: Uvedenou pripomienkou žiadame o zosúladenie znenia navrhovaného Programu starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránený areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homol'a, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o			K bodu č. 1: podľa prílohy č. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 278/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo, boli doplnené medzi predmety ochrany NP Muránska planina „a) Prirodzené procesy a prirodzený vývoj prírodných lesných spoločenstiev nachádzajúcich sa na území národného parku“.
--	--	--	---

prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033 so znením Nariadenia vlády SR č. 278/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo. 2. Do kapitoly 2.1 Vymedzenie predmetu ochrany žiadame, v zmysle Prílohy č. 2 k nariadeniu vlády SR č. 380/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje chránený areál Stolica, doplniť za vetu „Predmetom ochrany CHA Stolica sú:“ nový text, ktorý znie „a) Prirodzené procesy a prirodzený vývoj prírodných lesných spoločenstiev nachádzajúcich sa na zóne A na území chráneného areálu.“ Doterajšie písmeno a) sa označí ako písmeno b), doterajšie písmeno b) sa označí ako písmeno c) a doterajšie písmeno c) sa označí ako písmeno d). Odôvodnenie: Uvedenou pripomienkou žiadame o zosúladienie znenia navrhovaného Programu starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránený areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homol'a, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033 so znením Nariadenia vlády SR č. 380/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje chránený areál Stolica. 3. V kapitole 3.1 Stanovenie cieľov ochrany v časti označenej ako „Hlavný cieľ ochrany chránených areálov – Tisovský kras, Pramenná oblasť Rimavy, Stolica, PR Homol'a a PR Zdychavské skalky, ako aj CHVÚ Muránska planina – Stolica a v územiach európskeho významu v ochrannom pásme NP Muránska planina:“ žiadame pôvodný text nahradiť novým textom, ktorý znie „Zabezpečenie ochrany prírodných procesov a zachovanie alebo zlepšovanie stavu biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany územia v súlade s nastavenými cieľmi ochrany pre jednotlivé biotopy a druhy európskeho významu uvedených prílohe č. 6.8 a v prílohe č. 6.9, podľa kapitoly 2.2.“ Odôvodnenie: Uvedenou pripomienkou žiadame o zosúladienie znenia navrhovaného Programu starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránený			K bodu č. 2: podľa prílohy č. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 380/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje chránený areál Stolica, boli doplnené medzi predmety ochrany NP Muránska planina „a) Prirodzené procesy a prirodzený vývoj prírodných lesných spoločenstiev nachádzajúcich sa na zóne A na území chráneného areálu“. K bodu č. 3: prirodzené procesy síce boli doplnené (v súlade s vyššie uvedenými nariadeniami vlády) ako predmety ochrany, ale jednotlivé ciele a opatrenia sú zamerané na biotopy a druhy, resp. abiotické javy. Súčasťou opatrení je aj podpora/zachovanie prirodzených procesov.
---	--	--	--

areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homoľa, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033 so znením § 3, ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 380/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje chránený areál Stolica a § 3, ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 126/2023 Z. z., ktorým sa vyhlasuje chránený areál Tisovský kras. 4. V kapitole 3.2 Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia, časti nazvanej „Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1:“ žiadame odstrániť pod nadpisom „Manažment lesa“ odrážky s textom: • „- nevyhnutná údržba existujúcich chodníkov a lesných ciest;“, • „- preventívna ochrana budov, dopravnej a energetickej infraštruktúry v pásme širokom na jednu výšku lesného porastu okolo chránených objektov stínkou staticky nestabilných stromov s ich ponechaním v biotope; v prípade bezprostredného ohrozenia života a zdravia človeka podľa § 29 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. je možné odstránený strom vytiahnuť mimo areálu biotopu s ohľadom na čo najmenší zásah do pôdneho a vegetačného krytu;“ a • „- v lokalite výskytu hlucháňa hôrneho v JPRL 374, 377A, 377B, 377C, 378, 379, 380, 381, 382, 383A, 383B, 383C, 384A, 384B, 385A, 385B, 386A, 387, 391 prevádzka lapákov (založenie lapáka a odkôrnenie s ponechaním v biotope) a prevádzka feromónových lapačov, vyhľadávanie stínka a odkôrnenie aktívnych chrobačiarov s ponechaním v biotope), podľa § 29 ods. 2 v súvislosti s § 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 543/2002 Z. z. cez určenie“. Odôvodnenie Povolenie aktivít, uvedených v odrážkach určených na odstránenie, je v rozpore s filozofiou budovania národnej sústavy chránených území v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej zákona). Územie, v ktorom je navrhnuté paušálne povoliť uvedené aktivity, je v zmysle nariadenia vlády SR č. 278/2022 Z. z., ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo, zaradené do zóny A Národného parku Muránska planina, v			k bodu č. 4: Prvé dve odrážky s textom: „nevyhnutná údržba existujúcich chodníkov a lesných ciest;“ a „preventívna ochrana budov, dopravnej a energetickej infraštruktúry...“ v kapitole 3.2 ponechané. Odôvodnenie: údržba existujúcich chodníkov a lesných ciest je potrebná z hľadiska protipožiarnej ochrany; druhá odrážka je najmä v súvislosti so zabezpečením ochrany existujúceho majetku. V 3. odrážke - vyhodnotenie ako v bode č. 1 pripomienky verejnosti (My sme les...).
--	--	--	--

ktorej platí piaty stupeň ochrany podľa § 16 zákona. Povolenie aktivít, uvedených v odrážkach určených na odstránenie, je v rozpore s ustanoveniami § 16 zákona. V zmysle predloženého Programu starostlivosti je operatívnym cieľom č. 1.1 v zóne A „Zachovanie prirodzených lesných ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A) a zlepšenie stavu druhov a biotopov v území.“. Povolenie aktivít, uvedených v odrážkach určených na odstránenie, je v rozpore s týmto operatívnym cieľom. Uvedené územie je v zmysle predloženého dokumentu zaradené do ekologicko-funkčného priestoru EPF 1. V zmysle predloženého programu starostlivosti „Najvyššou prioritou je zachovanie prirodzených ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov – ponechanie ekosystémov a biotopov bez zásahu“. Povolenie aktivít, uvedených v odrážkach určených na odstránenie, je v rozpore s touto najvyššou prioritou. 5. V kapitole 3.2 Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia, časti nazvanej „Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2:“ žiadame odstrániť pod nadpisom „Poľovníctvo“ odrážku s textom: „- v EFP 2 platí zákaz prikrmovať alebo vnadiť zver neplatí v odôvodnených prípadoch, v záujme záchrany chráneného živočícha a chránených rastlín za účelom zníženia stavu hlavne diviačej zveri s cieľom zabezpečenia ochrany hlucháňa hôrneho a lesných biotopov (podľa § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z.)“, resp. ju nahradiť textom „v EFP 2 platí zákaz prikrmovať alebo vnadiť zver“. Odôvodnenie Navrhovaná zmena odstráni zmatečnosť znenia samotného textu uvedenej odrážky a zabezpečí nemožnosť prikrmovať zver a zakladať vnadiská v území so 4. stupňom ochrany. 6. V kapitole 3.2 Zásady a regulatívy hospodárskeho, rekreačného a iného využívania územia, časti nazvanej „Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1:“ žiadame odstrániť pod nadpisom „Poľovníctvo“ odrážku s textom - v			k bodu č. 5: Text bol doplnený a spresnený aj v zmysle ďalších pripomienok nasledovne: Poľovníctvo -v EFP 2 je zakázané zriadiť poľovnícke zariadenie (napr. soliská, krmelce, krmné valce, napájadlá, posedy, poľovnícke lavičky, vnadidlá). Zákaz neplatí na údržbu, prevádzku alebo presun poľovních zariadení; -v EFP 2 platí zákaz prikrmovať alebo vnadiť zver; v odôvodnených prípadoch je možné prikrmovať a vnadiť diviačiu zver, za účelom zníženia stavu diviačej zveri s cieľom zabezpečenia ochrany hlucháňa hôrneho a chránených druhov rastlín, za zákonom stanovených podmienok (§ 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z.), ako aj podmienok písomne stanovených Správou NP Muránska planina (miesto, čas, druh krmiva a iné); -je potrebné dodržiavať normované kmeňové stavy a pri poľovníckom plánovaní využívať metódu kontrolných oplôtkov na zistenie poškodzovania lesa raticovou zverou.
---	--	--	--

ZACHOVANIE ALEBO POSTUPNÁ OBNOVA PRIRODZENÝCH EKOSYSTÉMOV“ žiadame odstrániť: • aktivitu 1.1.1.2 „Nevyhnutná údržba existujúcich chodníkov a lesných ciest“, • aktivitu 1.1.1.3 „Preventívna ochrana budov, dopravnej a energetickej infraštruktúry v pásme širokom na jednu výšku lesného porastu okolo chránených objektov stínkou staticky nestabilných stromov s ich ponechaním v biotope; v prípade bezprostredného ohrozenia života a zdravia človeka podľa § 29 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. je možné odstránený strom vytiahnuť mimo areálu biotopu s ohľadom na čo najmenší zásah do pôdneho a vegetačného krytu“, Odôvodnenie Okrem vyššie uvedených dôvodov sú aktivity 1.1.1.2 a 1.1.1.3 v rozpore aj s Operatívnym cieľom 1.1 „Zachovanie prirodzených lesných ekosystémov zabezpečením nerušeného priebehu prírodných procesov (zóna A) a zlepšenie stavu druhov a biotopov v území“, ktorého popisom je ochrana autoregulačných procesov, priblíženie sa k stavu prirodzených alebo prírodných lesov, vhodné podmienky pre hniezdenie druhov vtákov a výskyt ostatných druhov živočíchov a rastlín.“, s definíciou Opatrenia 1.1.1 „Realizácia opatrenia má v lesných porastoch umožniť prirodzené procesy bez zásahu človeka ...“ a v neposlednom rade aj so samotnou aktivitou 1.1.1.1, ktorá je opísaná ako „Žiadny manažment v lesných biotopoch (bezzásah)“. 8. V kapitole 3.3 Opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany, harmonogram a merateľné indikátory ich plnenia, subjekt zodpovedný za ich plnenie, v tabuľke s názvom „Dlhodobý cieľ 5: VYTVORIŤ PODMIENKY PRE ZACHOVANIE KRAJINNÉHO RÁZU ÚZEMIA A JEHO OCHRANU PRED ČINNOSŤAMI ZNIŽUJÚCIMI JEHO ESTETICKÚ A PRÍRODNÚ HODNOTU AKO AJ VYTVORENIE PODMIENOK PRE SÚŽITIE ČLOVEKA S PRÍRODOU.“ žiadame pri aktivitách 5.6.1.1 až 5.6.1.4, pri aktivitách 5.7.1.1 až 5.7.1.4 a pri aktivite 5.8.1.1 zmeniť text v stĺpci „EFP“ z pôvodného „všetky, OP“ na nový, ktorý znie „všetky (okrem 1), OP“. Odôvodnenie Rovnako ako uvedené vyššie, povolenie takýchto aktivít v území s bezzásahovým spôsobom starostlivosti je			s ohľadom na čo najmenší zásah do pôdneho a vegetačného krytu“ Odôvodnenie: totožné ako v bode č. 4 k bodu č. 8: Pri aktivitách č. 5.6.1.1 až 5.6.1.4 a pri č.5.7.1.1 ponechaný pôvodný text; pri aktivitách č. 5.7.1.2 až 5.7.1.4 pripomienka akceptovaná.
--	--	--	---

	neopodstatnené. 9. V porastoch (mimo zónu EFP1), v ktorých je umožnený manažment alebo v ktorých sa aktuálne hlucháň nevyskytuje, avšak je vysoká pravdepodobnosť jeho potenciálneho výskytu, žiadame doplniť podmienku, že zakmenenie vplyvom lesohospodárskych zásahov nesmie klesnúť pod polovicu plného zakmenenia porastu (pod hodnotu 0,5 plného zakmenenia). Po dosiahnutí stavu 0,5 zakmenenia ďalšia ťažba, či už obnovná alebo náhodná nebude v biotopoch možná. V prípade poklesu zakmenenia vplyvom vetra by malo byť kritériom pre prípadné realizovanie ťažby, ponechanie minimálne 50% padnutých alebo polámaných stromov na prirodzený rozklad. Odôvodnenie Poznatky týkajúce sa zakmenenia boli publikované v štúdii „Stav habitatu jadrovej populácie hlucháňa hôrneho (Tetrao urogallus) v Západných Karpatoch: Je ešte pre hlucháňa na Slovensku miesto?“, kolektív autorov Martin Mikoláš, Ivana Kalafusová, Martin Tejkal, Ivana Černajová, Zuzana Michalová, Tomáš Hlásny, Ivan Barka, Katarína Zrníková, Radek Bače, Miroslav Svoboda. V porastoch so zakmenením pod 0,5 sa výrazne znižuje prítomnosť hlucháňov, čo v prípade realizovania kalamitných alebo obnovných ťažieb možno pokladať za úmyselné ničenie biotopu chráneného druhu. Odumierajúce alebo stojace suché stromy odumreté vplyvom podkôrneho hmyzu predstavujú podstatne vhodnejší biotop umožňujúci prítomnosť a prežitie hlucháňov ako plochy asanované a postupne vytážené v rámci lesohospodárskych zásahov. Zástupcovia verejnosti: Juraj Lukáč, LZ VLK, jurajlukac@wolf.sk Peter Sabo, LZ VLK petersabo@wolf.sk Janka Zajaková, LZ VLK, jankazajakova@wolf.sk Korešpondenčná adresa: Lesoochranárske zoskupenie VLK, 082 13 Tulčák 310			k bodu č. 9: Lesohospodárskou činnosťou v NP Muránska planina nedôjde k zániku biotopov hlucháňa hôrneho, aktuálne nastavené zásady týkajúce sa zakmenenia v biotopoch hlucháňa hôrneho sú v EPF2, EPF3.1 a EPF 3.2. Vo všeobecnosti je pre hlucháňa najlepšie, ak je zakmenenie od 0,3 do 0,7 porastu, samozrejme pri vhodnej štruktúre, kde sú po ploche nerovnomerne rozmiestnené rôzne vekové skupiny stromov a za splnenia zákonom stanovených podmienok. Požiadavku nie je možné zapracovať aj vzhľadom na rozmanitosť jednotlivých porastov, kde sa pri nich musí uplatňovať manažment podľa rôznych faktorov (drevinové zloženie, vek, biotopy rôznych druhov, štruktúra a pod). Takto by mohlo dôjsť k situácii, kedy bude v poraste ponechaná skupina stromov so zakmenením 0,9 a okolo bude holina, pričom priemer zakmenenia bude 0,5, ale štruktúra nebude vhodná pre hlucháňa a ani okraj ponechanej štruktúry nebude vytvárať ekotón, ktorý hlucháň hôrny prednostne využíva. Aj v tomto prípade by bolo vhodné rozriediť okraje časti porastu s vysokým zakmenením a ponechaním hustej časti len v strede, pričom ale dôjde k nízkeho zakmenenia teoreticky na 0,3. Rovnako pre jednotlivé kategórie lesa (ochranné lesy, hospodárske lesy a účelové) sú rozdielne plánované úmyselné zásahy. Náhodnú ťažbu treba posudzovať jednotlivo podľa lesných porastov (JPRL) v zmysle platnej legislatívy po individuálnom posúdení z hľadiska dotknutých záujmov ochrany prírody.
--	---	--	--	--

				Na rokovaní dňa 28.10. 2024 k vyššie uvedeným častiam pripomienky verejnosti boli ozrejmené doterajšie úpravy materiálu a dohodnuté ďalšie spresnenia. Spôsob zohľadnenia je uvedený vyššie.
Verejnosc'	Celému materiálu K opatreniam 5.1.3 a 5.1.4: „Vzhl'adom na skutočnosť, že chov koní bol od začiatku septembra delimitovaný na Správu Národného parku Muránska planina, navrhujeme adekvátne upraviť opatrenia týkajúce sa chovu koní, a tomu prispôbiť aj financovanie opatrení.“	O	A	Aktivity v rámci opatrenia 5.1.4 (Podpora zachovania chovu koní plemien norik muránskeho typu a hucul), ako aj ich financovanie, boli upravené podľa aktuálneho stavu.
WWF Slovensko	Celému materiálu Všeobecne k predloženému materiálu: Materiál poskytuje podrobnú analýzu podmienok a doterajšieho stavu realizácie manažmentových opatrení na území NP Muránska Planina a ostatných CHÚ, ktoré sú predmetom spracovaného programu starostlivosti predkladaného vláde SR na schválenie. V častiach, ktoré sa venujú opatreniam na obdobie rokov 2024 - 2033 sú však niektoré opatrenia uvádzané veľmi všeobecne, nepresne a nedostatočne, čo môže mať vážne dôsledky pri aplikácii týchto opatrení v praxi, z dôvodu možného rozdielného pochopenia či výkladu. Nesprávne vykonané opatrenia môžu mať negatívny dopad na predmety ochrany, pričom je potrebné zdôrazniť, že predmetné územie je kľúčové z hľadiska výskytu viacerých prioritných druhov rastlín a živočíchov, hlucháňa hôrneho nevynímajúc.	O	ČA	Berieme na vedomie.
WWF Slovensko	EFP 1, str. 59 1. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 1, str. 59: Žiadame v odseku, kde sa uvádza, že OÚ v sídle kraja môže povoliť výnimku zo zákazov v 5. stupni ochrany doplniť 2. odrážku nasledovne „vrátane znižovania stavov raticovej zveri v prípade poškodzovania prirodzeného zmladenia, pričom musí byť	O	N	Predmetný text nebol doplnený. Odôvodnenie: Výnimka z podmienok ochrany v 5. stupni ochrany môže byť vydaná len za splnenia ustanovení uvedených v § 29 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z., t. j. aj pre činnosti, ktorými nedôjde k zmene prírodného prostredia. Dôvodom môže byť aj vykonanie

	zabezpečené, že nedôjde k zmene prírodného prostredia“ Odôvodnenie: Ak si to záujmy ochrany prírody budú vyžadovať a teda pôjde o zabezpečenie predmetov ochrany máme za to, že udelenie výnimky na regulačný lov raticovej zveri by mohol byť prípustný. Samozrejme za prísne stanovených podmienok a spôsobom, ktorý by garantoval, že nedôjde k zmene prírodného prostredia a poškodeniu biotopov v danom najprísnejšie chránenom území. Pripomienka je zásadná.			zásahov pre záchranu chránených živočíchov a chránených rastlín. Poškodzovanie prirodzeného zmlaďovania nie je dôvodom pre udelenie výnimky.
WWF Slovensko	EFP 2, str. 60 2. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2, str. 60: Žiadame v odseku Manažment lesa presne špecifikovať termín „jemné spôsoby obhospodarovania“, s odkazom na relevantné ustanovenia vyhlášky č. 453/2006 Z. z. týkajúce sa účelového hospodárskeho spôsobu (§20 ods. 2, § 23). Odôvodnenie: Takto definované hospodárenie v 4. stupni ochrany nepovažujeme za dostatočné. Nedostatočné zadefinovanie vhodného spôsobu obhospodarovania môže viesť k značnému poškodeniu biotopov zaradených do EFP2, ktoré sa v horizonte 10 rokov majú začleniť do zóny A a teda v časovom horizonte platnosti tohto programu starostlivosti (do 10, resp. do 30 rokov) majú opatrenia v čo najväčšej miere zlepšiť diferenciaciu lesných biotopov prostredníctvom využitia prírodných procesov alebo prostredníctvom aktívneho manažmentu. Pripomienka je zásadná.	O	ČA	Predmetný text nebol doplnený, jemné spôsoby sú viac špecifikované v aktivitách č. 1.2.1.1 – 4.
WWF Slovensko	EFP 2, str. 61 a EFP 3.1. str. 64 a 73 4. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2, Poľovníctvo str. 61, identicky pre EFP 3.1. na str. 64 a 73: Žiadame doplniť ako základnú podmienku – tretiu odrážku: „striktne dodržiavanie normovaných kmeňových stavov resp. pri poľovníckom plánovaní využívať metódu kontrolných oplôtkov na zistenie poškodzovania lesa raticovou zverou“. Odôvodnenie: V súčasnosti dochádza na mnohých lokalitách k značnému poškodzovaniu lesných porastov najmä raticovou zverou, čo má negatívne dôsledky na celý	O	A	Text v časti „Poľovníctvo“ v rámci EFP 2 a EFP 3.1 bol doplnený o odsek: „je potrebné dodržiavať normované kmeňové stavy a pri poľovníckom plánovaní využívať metódu kontrolných oplôtkov na zistenie poškodzovania lesa raticovou zverou“.

	ekosystém predmetného územia. V prípade EFP2 je nevyhnutné zabezpečiť striktné dodržiavanie normovaných stavov a preto v tejto časti považujeme za kľúčové to jasne uviesť. Pripomienka je zásadná.			
WWF Slovensko	EFP 2, str. 61 a str. 63, 69, 94, 106 3. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 2 Manažment lesa, str. 61 a identicky na str. 63, 69, 94 a 106: Žiadame v 3. odrážke, bod 1 (štádium rúbaň až mladina) za slovo „liniek“ doplniť slová „nepravidelného tvaru“ Odôvodnenie: Približovacie linky nepravidelného tvaru a veľkosti poskytujú lepšie útekové a úkrytové podmienky pre hlucháňa hôrneho. Táto požiadavka vyplýva aj z metodického pokynu NLC - Metodický pokyn a zásady obhospodarovania lesov so zameraním na vytváranie vhodných biotopov hlucháňa hôrneho (NLC 2020). Pripomienka je zásadná.	O	A	V texte upravené.
WWF Slovensko	EFP 3.1, str. 62 a str. 100 6. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.1, Manažment lesa, str. 62, tretia odrážka zdola, identicky v tabuľke na str. 100: Do zoznamu odporúčaných drevín prirodzeného zmladenia odporúčame doplniť aj druhy drevín tis, jaseň a brest; na str. 100 napr. aj javor. Odôvodnenie: Predmetné dreviny sú v porastoch často deficitné, považujeme za užitočné doplniť z dôvodu, aby sa obhospodarovatelia neobmedzovali len na dreviny uvedené v návrhu.	O	A	Text aktivity č. 1.3.1.6 bol spresnený nasledovne: „Výsadba a ochrana vysadených drevín a drevín prirodzeného zmladenia (napr. jedľa biela, javor mliečny, javor horský, smrekovec opadavý, jaseň štíhly, brest horský a tis obyčajný), ktoré majú znížené zastúpenie v porovnaní s prirodzeným zastúpením v porastoch“ rovnako aj v zásadách v odrážke textu EFP3.1 doplnené tis, jaseň a brest: „Výsadba a ochrana vysadených drevín a drevín prirodzeného zmladenia (napr. jedľa biela, javor mliečny, javor horský, smrekovec opadavý, jaseň štíhly, brest horský a tis obyčajný)“.
WWF Slovensko	EFP 3.1, str. 62 a str. 96 5. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.1, Manažment lesa, str. 62 a identicky na str. 96: Žiadame zosúladienie opatrenia s podmienkami zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody s krajiny a text „Odporúčané opatrenia, ktoré sa budú realizovať z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa lesa:“ nahradiť nasledujúcim textom: „Opatrenia, ktoré sa budú realizovať z	O	ČA	Ako vo vyhodnotení pripomienky MPRV SR č. 24. K textu EFP2 bolo na záver odseku bolo v poznámke doplnené: „Postupy PBHL budú v územiach s 2. stupňom ochrany (CHA Tisovský kras a CHA Stolica) realizované z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa lesa;

	v zmysle § 14 ods 1) písmeno l) v 3. stupni ochrany a v 2. stupni ochrany z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa lesa:“. Prípustné je text rozdeliť na dve časti a uviesť osobitne opatrenia pre územia v 3. a osobitne pre územia v 2. stupni ochrany. Odôvodnenie: Formulácia „Odporúčané opatrenia, ktoré sa budú realizovať z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa lesa:“ je v rozpore s ustanovením § 14 ods. 1 písmeno l), ktorý zakazuje používať iné spôsoby hospodárenia v lesoch ako prírode blízke hospodárenie. Pripomienka je zásadná.			uplatnenie PBHL v územiach s 3. stupňom ochrany vyplýva priamo zo zákona č. 543/2002 Z. z.“. V pripomienke nie je uvedené č. opatrenia, predpokladáme, že ide o aktivitu č. 1.3.1.1 pre EFP3.1, kde bolo už v texte na MPK uvedené: „Obhospodarovanie postupmi prírode blízkeho obhospodarovania na území s 2. alebo 3. stupňom ochrany; zamerané je aj na prípadnú postupnú zmenu nevhodného drevinového zloženia, najmä zníženia zastúpenia smreka v porastoch. Na území s 2. stupňom ochrany sa prírode blízke hospodárenie odporúča, použije sa však výlučne z iniciatívy alebo po dohode s užívateľom pozemkov....“ Text kvôli jednoznačnosti spresnilo MŽP SR nasledovne „Manažment lesa Odporúčané opatrenia, ktoré sa budú (v zmysle špecifikácie nižšie) realizovať z iniciatívy alebo so súhlasom obhospodarovateľa lesa: Obhospodarovanie postupmi PBHL na území s 2. alebo 3. stupňom ochrany; zamerané je aj na prípadnú postupnú zmenu nevhodného drevinového zloženia, najmä zníženia zastúpenia smreka v porastoch. Na území s 2. stupňom ochrany sa (na rozdiel od území s 3. stupňom, kde PBHL vyplýva priamo zo zákona č. 543/2002 Z. z.)“
WWF Slovensko	EFP 3.1, str. 64 7. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.1, Manažment lesa, str. 64: Požadujeme spresnenie formulácie: „Po zohľadnení zdravotného stavu zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby, zvýšenie podielu prirodzenej obnovy, ponechanie stojacich živých stromov na holine (minimálne 10 ks/ha)	O	N	Predmetný text upravený takto: „Pri vyhotovení PSL: po zohľadnení zdravotného stavu zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby, zvýšenie podielu prirodzenej obnovy, ponechanie stojacich živých stromov v holine (minimálne 5 ks/ha);

	v skupinách s veľkosťou minimálne 100 m², ponechanie fragmentov cenných porastov v biotope hlucháňa;“ v časti fragmentov cenných biotopov: potrebné doplniť minimálnu veľkosť fragmentov 100 m² a príkladmi uviesť – špecifikovať, o ktoré cenné biotopy sa jedná. Odôvodnenie: Nakoľko sa jedná o ohrozené biotopy hlucháňa hôrneho, je nevyhnutné v záujme ich ochrany a zachovania uviesť čo najpresnejšiu formuláciu opatrenia.			ponechanie existujúcich fragmentov cenných porastov v biotope hlucháňa“. Odôvodnenie: Opatrenie sa bude využívať pri vypracovaní nových PSL, z. j. pri plánovaní hospodárskych opatrení (úmyselná ťažba). aby sa pre jednotlivé porasty uplatňovali jemnejšie spôsoby obhospodarovania. V EFP3.1 je odporúčané prírode blízke hospodárenie v lesoch, za bežných podmienok je pri ňom obnovná doba minimálne 50 rokov. To znamená, že v jednej jednotke priestorového rozdelenia lesa budú v 5. decéniu obnovy popri materskom poraste prítomné rôznoveké skupiny alebo jedince stromov následného porastu s vekom 50 rokov. Pri takomto modeli lesa považujeme ponechanie 5 stromov materského porastu na ha za dostatočné množstvo, ktoré ešte viac diverzifikuje lesné porasty a vytvára aj v obnovených porastoch podmienky pre druhy viazané na hrubé stromy. Počet ponechávaných stromov na ha bol prevzatý z dokumentu Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov – požiadavky (národný štandard trvalo udržateľného obhospodarovania lesov), ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť základných dokumentov SFCS.
WWF Slovensko	EFP 3.1, str. 64 8. V kapitole Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 3.1, Manažment lesa, str. 64: Žiadame do opatrení „Zlepšovanie svetelných pomerov v lesných biotopoch s výskytom tisa, podpora prirodzenej obnovy tisa cez obnovné postupy so zameraním na obnovu tisa;“ a „Vo vybraných porastoch (pôvodného) výskytu tisa obyčajného realizovať výsadbu/podsadbu 3-5 ročnými sadenicami tisa (vypestovanými z pôvodného genetického materiálu (z Muránskej planiny) za dodržania zásad prenosu lesného reprodukčného materiálu v zmysle platných predpisov;“ doplniť aj „opatrenia pre ochranu	O	A	Doplnené nasledovne: - Zlepšovanie svetelných pomerov biotopu v biotopoch s výskytom tisa, podpora prirodzenej obnovy tisa cez obnovné postupy so zameraním na obnovu tisa a opatrenia na ochranu sadeníc a prirodzeného zmladenia tisa; - Vo vybraných porastoch (pôvodného) výskytu tisa obyčajného realizovať výsadbu / podsadbu 3-5 ročnými sadenicami tisa (vypestovaného z pôvodného genetického

	sadeníc a prirodzeného zmladenia tisa“. Odôvodnenie: Bez navrhovaného doplnenia a teda opatrení na ochranu sadeníc a prirodzeného zmladenia, sa stanú navrhované opatrenia neúčinnými a sadenice budú atraktívnou potravou pre raticovú zver. Pripomienka je zásadná.			materiálu z Muránskej planiny) za dodržania zásad prenosu lesného reprodukčného materiálu v zmysle platnej legislatívy, ako aj opatrenia na ochranu sadeníc a prirodzeného zmladenia tisa;
WWF Slovensko	EFP 4, str. 67 9. Zásady manažmentu/starostlivosti o predmety ochrany v EFP 4, str. 67: Žiadame upraviť text:“ ponechať brehové porasty vodných tokov, min. 5 m od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku;“ nasledovne: „ponechať brehové porasty vodných tokov, na výšku porastu od brehovej čiary po oboch stranách vodného toku“; Odôvodnenie: Minimálna šírka lesného porastu, v ktorej sa pozitívne odrážajú funkčné a mikroklimatické podmienky vodného toku je jedna výška porastu. Táto šírka zároveň umožňuje jeho prirodzenú obnovu a poskytuje priestor pre autoregulačné procesy. Na území NPMP je navyše na brehovú porasty s vlhkom mikroklimou naviazaný aj druh európskeho významu fuzáč karpatský (Pseudogaurotina excellens), so zhoršujúcim sa stavom, ktorého populáciu by takéto opatrenie významne podporilo. Pripomienka je zásadná.	O	N	Ponechaná pôvodná formulácia. Odôvodnenie: V EFP 4 takéto opatrenie nie je žiadúce a ani potrebné, keďže súčasťou EFP 4 sú poľnohospodársky obhospodarované plochy (LPIS) a naopak nie sú brehovú porasty (tie sú súčasťou EFP 6, príp. aj EFP 5, ak ide o zarastenú lúku či pasienky). Pri brehovú porastoch vo všeobecnosti kladieme dôraz na to, aby boli ponechované, zvlášť v porastoch s výskytom druhu fuzáč karpatský, ktorého lokality sa v súčasnosti mapujú lokality, s cieľom následného zabezpečenia ochrany jeho biotopov (brehovú porastov).
WWF Slovensko	str. 70 10. Zásady manažmentu/starostlivosti v ochrannom pásme NP Muránska planina, str. 70: Žiadame spojiť druhú odrážku: „pri obnovnej ťažbe ponechanie stojacich živých stromov v holine, ponechanie fragmentov“ s piatou „ odporúča sa ponechávanie zdravých stromov na dožitie, aspoň 5 stromov na 1 ha, ponechávanie zlomov, ktoré nie sú zdrojom šírenia hmyzích škodcov do okolitých lesných porastov a zároveň dosahujú v prsnej výške priemer minimálne 30 cm;“ do jedného bodu opatrenia. Zároveň zvýšiť počet ponechaných stromov na dožitie na 10 stromov na 1 ha alebo skupinu stromov s výmerou minimálne 100 m ² . Odôvodnenie: Je potrebné spresnenie za účelom definovania napr. počtu stojacich živých	O	N	Ponechaná pôvodná formulácia. Odôvodnenie: Ide o opatrenia v okrajových „nárazníkových zónach“. Počet ponechovaných stromov na 1 ha bol prevzatý z dokumentu Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov – požiadavky (národný štandard trvalo udržateľného obhospodarovania lesov), ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť základných dokumentov SFCS a je platný pre celé územie Slovenskej republiky. Predstavuje súbor požiadaviek slúžiaci na kvalifikované, nezávislé a objektívne posúdenie úrovne hospodárenia v lesoch. Ich

	stromov na dožitie pri obnovnej ťažbe. Pripomienka je zásadná.		dodržiavanie je nevyhnutným predpokladom na vydanie certifikátu potvrdzujúceho, že lesy sú obhospodarované v súlade s princípmi trvalo udržateľného obhospodarovania lesov; ide o: - Požiadavky 8.4.5.1 Počet stromov ponechaných na dožitie po ukončení obnovy je podľa podmienok najmenej 5 vhodných jedincov materského porastu na 1 ha plochy porastu a to prednostne v bioskupinách. Sú dlhodobu jednoznačne identifikovateľné a po odumretí ponechané v poraste na prirodzený rozklad. - Požiadavky 8.4.5.2 Časti mŕtveho dreva v rôznom štádiu rozkladu a biomasy po výchovných a ťažbových zásahoch sú cielene ponechávané pre rozvoj biodiverzity (min. 10 m³/ha) Poznámka k 8.4.5.1: Biotopové stromy ponechávané na dožitie sú predovšetkým stromy s veľkými priermi + 100 cm, dutinové stromy, hniezdne stromy a stromy s výskytom chránených druhov živočíchov majúce potenciál na dlhodobú existenciu. Zohľadňuje sa možný negatívny vplyv na okolité porasty a bezpečnosť pri práci. Poznámka k 8.4.5.2: Kvantitatívne (priemer nad 30 cm, dĺžka nad 2 m) a kvalitatívne vlastnosti ponechaného mŕtveho dreva s rôznym štádiom rozpadu umožňujú prežívanie relevantných druhov organizmov viazaných na mŕtve drevo – xylofágne druhy napr. chrobákov. https://www.pefc.sk/files/documents/tvorba-dokumentov/revizia-sfcs-2019-2021/td_sfcs_1003_2021_v1_2022-09-01.pdf
--	--	--	--

WWF Slovensko	str. 73 11. Zásady manažmentu/starostlivosti v ochrannom pásme NP Muránska planina, časť Poľovníctvo, str. 73: Žiadame doplniť opatrenie pre lov predátorov hlucháňa hôrneho, ktoré sú z hľadiska jeho ochrany významnými škodcami (líška, kuna lesná a kuna skalná, jazvec, diviacia zver). Odôvodnenie: Ochranné pásmo chráneného územia je ideálnym priestorom (menší počet obmedzení a zákazov) pre predchádzanie viacerých problémov spôsobených predovšetkým premnoženou raticovou zverou alebo mezopredátormi. Pripomienka je zásadná.	O	A	Text doplnený nasledovne: „lov predátorov hlucháňa hôrneho, ktoré sú z hľadiska jeho ochrany významnými škodcami (líška, kuna lesná a kuna skalná, jazvec, diviacia zver)“;
WWF Slovensko	str. 74 12. Posúdenie súladu cieľov a opatrení ochrany s ďalšími dokumentmi v rámci celého územia, pre ktoré je spracovaný program starostlivosti, str. 74: Kapitulu je potrebné doplniť o posúdenie, do akej miery sú ciele ochrany a opatrenia ochrany programu starostlivosti zohľadnené aj v schválených poľovných plánoch. Odôvodnenie: Aj v zmysle vyššie navrhovaných opatrení je potrebné dosiahnuť súlad opatrení nielen v oblasti lesného hospodárstva ale aj poľovníctva v daných územiach, v opačnom prípade je tu vysoké riziko ohrozenia ekologickej stability územia ako aj biotopov a druhov európskeho či národného významu. Pripomienka je zásadná.	O	ČA	Do textu doplnené: "poľovné plánovanie je riešené priebežne každý rok. Pracovníci Správy NP Muránska planina sú súčasťou poradných zborov pre danú poľovnú oblasť, kde sa aktívne vyjadrujú k návrhom ročných plánov“.
WWF Slovensko	str. 93 13. Opatrenie 1.2.1.13 na str. 93: Žiadame opatrenie doplniť o nasledujúci text : „v prípade náhodnej ťažby ponechať stromy hornej etáže minimálne 30%, pričom do zakmenenia možno započítať aj suché stojace smrek, ktoré nepredstavujú riziko šírenia podkôrneho hmyzu. Odôvodnenie: Na druh Pseudogaurina excellens majú zmeny mikroklimatických podmienok porastov významný negatívny vplyv. Preto je v prípade lokalít jeho výskytu alebo potenciálneho výskytu potrebné aj v prípade náhodnej ťažby ponechať aspoň čiastočné tienenie krovinej etáže stromami. V prípade, že to nemôžu zabezpečiť živé a zdravé stromy je pre čiastočné tienenie potrebné	O	A	Doplnené do aktivity č. 1.2.1.13. Bolo to takto dohodnuté aj ako opatrenie v rámci projektu IP LIFE (ktorého partnermi sú WWF, Národné lesnícke centrum a ďalšie inštitúcie). Opatrenie bolo dohodnuté vzhľadom na realizované náhodné ťažby, pri ktorých je potrebné zabezpečiť ochranu fuzáča karpatského, ktorý je predmetom ochrany v NP Muránska planina.

	ponechať aj suché stromy, ktoré nepredstavujú riziko šírenia podkôrneho hmyzu, z ekonomického hľadiska neprinášajú významný benefit, no pre prežitie tohto druhu môžu mať zásadný význam. Pripomienka je zásadná.			
MSSR	Odoslané bez pripomienok			
ÚJDSR	Odoslané bez pripomienok			
NBÚ	Odoslané bez pripomienok			
ÚPVSR	Odoslané bez pripomienok			
MOSR	Odoslané bez pripomienok			
PMÚSR	Odoslané bez pripomienok			
ÚVO	Odoslané bez pripomienok			
MPSVRSR	Odoslané bez pripomienok			
NBS	Odoslané bez pripomienok			
MZSR	Odoslané bez pripomienok			
MINCRS	Odoslané bez pripomienok			
GPSR	Odoslané bez pripomienok			
ÚNMSSR	Odoslané bez pripomienok			
MKSR	Odoslané bez pripomienok			
ŠÚSR	Odoslané bez pripomienok			
MZVEZ SR	Odoslané bez pripomienok			

MIRRI SR	Odoslané bez pripomienok			
ÚGKKSR	Odoslané bez pripomienok			
MŠVVaMSR	Odoslané bez pripomienok			

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľke:

O – obyčajná

Z – zásadná